

**незалежная
газета**

П Е Р Ш А Я Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў маі 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходзіць штотыднёва, у серады

**На што перасадзяць
беларусаў? Машыны
расійскай зборкі**

Старонка 8

**А ў вас
ёсць
«Параноя»?**

Старонка 10

**Вольскі
запісаў
альбом класікі**

Старонка 11

У НУМАРЫ

**Экс-дырэктару
Дэпартамента
фінансавых
расследаванняў
прад'яўлене
абвінавачанне**

Анатоля Грамовіча
вінаваціць у стварэнні
буйной злачыннай
арганізацыі. Старонка 6.

**«Войска зрабіла мяне
самастойным»**

Гутарка з Іванам Шылам.
Старонка 7.

**Дзе ўсё ж адбываляса
каранацыя Міndoўга?**

Піша Алег Дзяніровіч.
Старонка 12.

**Галубцы, свіныя
ноўкі і — ох! —
рулька**

Піша Наталка Бабіна.
Старонка 13.

«Наша Ніва»
з'яўляецца ў кіёсках
у Мінску ў сераду
ад абеду, у рэгіёнах —
у чацвер. На газету
можна і падпісацца —
глядзі старонку 2.

**Таварыш Жукаў, вас
яшчэ не расстрялялі?**

Пралякоўскі — міністр
інфармацыі, Мальцаў — на Радзе
бяспекі, асуджаны і памілаваны
Бароўскі — дырэктарам МАЗа.

Прызначэнне генерала Мальца
— знак увагі войску.

Эскадроны страху

Хто выкрадае людзей у Беларусі? Старонка 5.

Двойная гульня Анатоля Ляўковіча

У рэдакцыю «НН» трапіў ліст
старшыні Беларускай сацыял-
дэмакратычнай партыі Анатоля
Ляўковіча да лідэра «Справядлівай
Расіі» Сяргея Міронава.

ненармальная практика ў са-
юзініцкіх адносінах і яўны сігнал
пра негатыўную перспектыву іх
развіція», — зазначае Ляўковіч.

Сустаршыня АДС папярэджвае
расійскага партнёра аб «умазванні
напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў
празходнягія крыла апазіцыі».

«У гэта крок за крокам памяняе
грамадска-палітычную сітуацыю ў
краіне не на карысць развіція бела-
рускі-расійскай інтэграцыі», — са-
скрухай назначае сацыял-дэмакрат.

Ляўковіч прапануе «шукати новыя
матчымасці для папярэджання і
супрацьстаяння такому негатыўна-
му развіцію падзеяў».

«Выбудоўванне саюзіцкіх
адносінаў на ўзроўні кіраўніцтва
нашых краін — важнае, але, як па-
казвае практика, недастатковое.
Неабходна мэтанакіравана і па маг-

чымасці сістэматычна фарміраваць
і ствараць больш шырокія ўмовы
для ўключэння ў інтэграцыйныя
працэсы грамадскасці», — праяніг-
вае Ляўковіч. І выступае з канкрэт-
най ініцыятывай, якая дапаможа
ўмацаўца саюзу: «Значным інстру-
ментам для развіція саюзіцкіх ад-
носін магла бы стаць грамадская па-
лата народных прадстаўніцтваў,
якую ёсць сэнс стварыць у Бела-
руссі».

У Расіі грамадская палата была
створаная ў 2005 годзе. Сяброў па-
латы зацвярджае асаўсты прэзідэнт
Расіі. У склад палаты ўваходзяць
палітыкі, акцёры, палітолагі, святы-
ры, медыкі, навукоўцы, правааба-
ронцы.

Працяг на старонцы 3.

Трагедыі, якія сталі заканамернасцю

Пажар у начным клубе ў Пермі — чарговы ў ланцужку здарэння ў Расіі.

У пятніцы вечар 5 снежня ў начным клубе «Кульгавы конь» у горадзе Перм (Расія) адзначаліся 8-годзіз забаўльшайшай установы. На карпаратыў быў запрошаныя 300 чалавек. Паводле папярэдніх звестак, прычынай пажару стаў феерверк 117 чалавек, пераважна жанчыны, памерлі ў выніку цісканні і атручвання чадам, больш за сотню трапілі ў балыўшы.

7 снежня ў Расіі быў абвешчаны жалобным днём.

Здарэнне выклікала гнеу у Крамлі. Ужо на наступны дзень быў заведзеныя крымінальная справы супраць адміністрацыі клуба і кіраўніка піратэхнічнай кампаніі «Піроцвет», што рабіла феерверк. Затрыманым пагражае ад 5 да 7 гадоў турмы.

Але што махань кулакамі пасля бойкі — піратэхнічны шоу ў клубе было забороненія, аднак адказы на кантроль чыноўнікі заплющвалі на гэта вочы: феер-шоу ў «Кульгавым кані» адкрыта ражкамаваліся ў СМІ і грамадскім транспарце. Дый фірма «Піроцвет» ужо мае ў біографіі крымінальную справу: іх феерверкі ў горадзе Бэрзенікі Пермскага краю ў 2005 г. скончыўся трагедый — аскепак снарада ціркжа параніў дзіця.

«Трагедыя ў пермскім начным клубе стала чарговым сведчаннем таго, што Расія — краіна трэзяга свету. У яе настолькі запушчаная інфраструктура і татальні каруптаване чынавенства, што такія надзвычайнія здарэнні з'яўлююцца заканамернасцю, а не трагічным збэгам абставін», — піша «Газетару». Нагадаем, за тыдзень да гэтай трагедыі пачынаецца крушэнне цыркжа «Неўскі экспрэс», што кіраваўся з Масквы ў Санкт-Пецярбург.

Сямён Печанко

Пара аформіць падпіску

Падпісацца можна праз Рэдакцыю і праз «Белпошту». Мы рэкамендуем — праз Рэдакцыю

Цана падпіску праз Рэдакцыю на месяц складае **6000 рублёў**.

Наша сістэма дастаўкі газеты за 3 гады даказала сваю надзеінасць. Усе тыя, каго такі спосаб атрымання газеты задавальняе, хай застаюцца вернымі такой падпісці.

Мы зможам дастаўляць Вам газету хутчэй або з той жа хуткасцю, што «Белпошта».

Падпісныя індэксы ў каталогу «Белпошты»: для людзей — **63125**, для прадпрыемстваў — **631252**.

Падпісацца можна на кожнай пошце. Цана гэтай падпіску — 8 520 руб. на месяц.

Невідзімайшы

7 снежня кампанія «Будзьма» адзначыла сваю гадавіну. Кампанія займаецца папулярызацыяй усяго беларускага. На фота: спявак Зміцер Вайцюшкевіч і матор кампаніі «Будзьма» Алены Макоўскай. Трыумф Вайцюшкевіча на «Зорным рынку» — старонка 6.

6 700 шпіталізаваных з пнеўманіяй у Гомельскай вобласці

З канца каstryчніка да пачатку снежня, у пэрыяд эпідэмічнага ўздыму захворвання на грып у ВРП, па меддамамоту звірнуліся 191 659 жыхароў Гомельшчыны. Што ў 4,8 разу больш, чым за аналагічныя леташнія перыяд. Шпіталізавана 6460 чалавек з ВРП і 6678 чалавек з пнеўманіяй.

Уздым захворвання на ВРП ў Гомельскай вобласці сёлета пачаўся 29 каstryчніка — 4 лістапада.

Ён рэгістраваўся ва ўсіх рэгіёнах Беларусі, найбольшы ўзровень захворвання з пачатку сезона адзначаны ў Мінскай (16 560 выпадкаў на 100 тысяч насельніцтва) і Гомельскай (16 365 на 100 тысяч насельніцтва) абласцях, найменні — у Гродзенскай (10 886 на 100 тысяч насельніцтва) і Брэсцкай (10 942 на 100 тысяч насельніцтва).

БелапАН

СЦІСЛА

Справу Асіпенкі-Аўтуховіча працягнулі

Расследаванне працягнулі да 8 студзеня 2010 г., каб абвінавачаныя знаёмліліся з матэрыяламі. Справа складаецца з 17 тамоў. Аўтуховіча і Асіпенку вінаваніцца падрыхтоўцы тэрарысты супраць высокапастаўленых чыноўнікаў і наяненішнікі маёмаўші міліцыянтаў ды інспектараў падатковай службы.

Абвінавачаныя тлумачаць пераслед помнай за аптыкарупшчыную дзеяйнасць.

Бралі аўто напракат і прадавалі

Два хлапцы з Мінска (20 і 22 гады) узілі напракат «Аўдзі» на суткі, прададлі перакупышкамі за \$2,5 тыс., часткай грошай аплацілі аронду машыны на месец наперад, а астатнай прасадзілі ў барах і клубах. Пры гэтым кожны ўзілі напракат яшча па машыне. Выбраўшы пайтарыць афёру, але забыліся ў бардаку аўто давому аб аронде... Заведзена крымінальная справа па ч. 4 арт. 209 КК, якай прадугледжвае да дзесяці гадоў пазбаўлення волі.

Крыж Лапіцкага зноў збурылы

На месцы расстрэлу героя антысавецкага супрацьвуду Расіціслава Лапіцкага спілаваны мемарыяльны крыж. Саветы расстрэлялі Лапіцкага ў 1950 годзе каля Вілейкі ва ўроцьшчы Красны Беражок. Крыж быў выраблены з добрая дрэва. Каля памятнага знака ляжалі кветкі і гарэлі лампады.

НШ, БелапАН, БЕЛТА

ПАВЕДАМЛЕННІЕ		ІПУП "Сурогач", УНІП 190 786 828 МПД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764	
		Рахунак атрыманітка	3012 206 280 014
		Асібенна рэгуляція	
Інвентарнае, інв. нум. па бібліотеке, склад			
Від аплаты		Дата	Сума
За газету "Наша Ніва"			
Агулам			
Касір		ІПУП "Сурогач", УНІП 190 786 828 МПД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764	
		Рахунак атрыманітка	3012 206 280 014
		Асібенна рэгуляція	
Інвентарнае, інв. нум. па бібліотеке, склад			
Від аплаты		Дата	Сума
За газету "Наша Ніва"			
Агулам			
КВІТАНЦІЯ		ІПУП "Сурогач", УНІП 190 786 828 МПД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764	
		Рахунак атрыманітка	3012 206 280 014
		Асібенна рэгуляція	
Інвентарнае, інв. нум. па бібліотеке, склад			
Від аплаты		Дата	Сума
За газету "Наша Ніва"			
Агулам			
Касір		М.П.	

Каб штотыдзень атрымліваць газету, дасылайце адрады і грошы за газету. Кошт на месец — 6 тыс. рублёў.

1) Просім усіх ахвотных чытаць газету паведамляць у Рэдакцыю свае адрады і тэлефоны. Гэта можна зрабіць праз тэлефоны: (017) 284-73-29, (029) 260-78-32, (029) 618-54-84, e-mail: dastauka@nn.ru, паштовы адрас: 220050, г.Мінск, а/c 537.

2) Просім у бланку банкаўскага паведамлення ці паштовага пераказу дакладна і разборліва пазначаць адрас, у тым ліку паштовы індэкс і код пад'язду.

Дзякую падпісчыкам

Вітаю Б., А.А., Валерью К. з Польшчы.

С.С. з Любанска гарада.

Вользе П., А.А. з Магілёва.

Александру С. з Карапіцкага гарада.

Міхailу Т. са Слуцкага гарада.

Дэміту К. з Рагачоўскага гарада.

Вікенцію С. з Валожынскага гарада.

Л.П., Дэміту П., Уладзіму С. Дзяянісу К., Т.Т., Валерыю Г. з Гомеля.

Мікалаю Р. з Навагрудскага гарада.

Анатолю С. з Маладзечанскага гарада.

В.Б. з Светлагорскага гарада.

Андрэю Л., Натали Т. з Салігорскага гарада.

Пятру К. з Мастоўскага гарада.

Аляксандру Б. з Капыльскага гарада.

Мікалаю С. з Ганцавіцкага гарада.

М.Б., В.В., Генадзю К. з Гродна.

Таварыш Жукаў, вас яшчэ не расстралялі?

Праляскоўскі — міністр інфармацыі, Мальцаў — на Радзе Бяспекі, асуджаны і памілаваны Бароўскі — дырэктарам МАЗу.

Выплыў

Уладзімір Русакевіч на пасадзе міністра інфармацыі замяніў непагатыльны Алег Праляскоўскі. У свой час ён працаў у Адміністрацыі презідента, быў галоўным ірэолагам краіны, а пасля яго адсунулі ў дырэктары Інфарматычнай аналітычнай цэнтры пры Адміністрацыі.

З пасады кіраўніка галоўнага ірэолагичнага ўпраўлення Праляскоўскі сходзіць скандалам. За хабарніцтва ў турме аказаўся непасяды падначалены і намеснік Праляскоўскага, Уладзімір Ходзько. Хадзько піша разомовую, што следа можа адправіцца і ягона шэф.

Не Праляскоўскага адправілі ўздельнічаць у стварэнні «Белай Русі». Напісала, добра сібе зарэкамендаў: зноў заўажылі наверсе.

Нічога добрага незалежным СМІ чакаць ад прызначэння Праляскоўскага не выпадае. Нагадаем толькі, што ў каstryчніку 2007 года гэты чалавек засудзіў «Народную волю» і яе журналістку Марынку Коクトыш на 27 мільёнаў рублёў.

Для беларускай культуры Праляскоўскі таксама чалавек чужі. Менавіта з ягонаі лёгкай рукі з падручнікаў па беларускай літаратуре былі выкінуты творы Быхава, Арлова, Бардуліна, Глівіца, «Тутэйшай» Купала. «Мінімізаваны выкарстоўнне твораў апазіцыйнай настроеных пісьменнікаў», — прапаноўаў Праляскоўскі.

Призначэнне Алега Праляскоўскага на пасаду міністра інфармацыі можа азначаць падрыхтоўку атакі на незалежныя СМІ. 4 снежня Лукашэнка зрабіў шэраг кадравых прызначэнняў.

Мальцаў — на Жадобіна, Жадобіна — на Мальцаў

Нечаканый выглядзе ракіроўка Юрэя Жадобіна і Леаніда Мальцаўа. Першы стаў новым міністрам абароны замест Мальцаўа, другі — старшынём Рады Бяспекі замест Жадобіна. Лукашэнка не першы раз так тасуе чыноўнікаў. Зімой 2008 году пасадамі памяніліся

Алег Праляскоўскі.

Бароўскі: з турмы — у дырэкторы.

генеральнік Мікалашэвіч і старшыня Канстытуцыйнага суду Васілевіч.

Жадобін пратрымаўся на пасадзе кіраўніка Рады Бяспекі падтара год. Яго прызначылі пасля скандальнай аўтостаўкі Віктара Шэймана. Да гэтага ўраджэнец Днепрапетровска Жадобін узначальваў КДБ, а яшчэ раней — службу аховы Лукашэнкі.

На няпрофільнай для сябе пасадзе ў Камітэце дзяржбіспекі Жадобін запомніўся звязамі пра 1767 дзяртвіцтвенных элементаў. «Чэкісты» пад яго загадам узмандлі вярбоўку апазіцыйнай моладзі.

Імя Жадобіна называлі сараднікі з каманды Уладзіміра Макея і Віктара Лукашэнкі. Тым не менш, яшчэ летам Лукашэнка-старшыня пачаў выказваць незадоволенасць працай кіраўніка Рады Бяспекі. «Вы жорстка прайграліце папярэднім дзяржбіспекарам. Я ўжо дайно за эталон нязіраваю», — сказаў кіраўнік Беларусі Жадобіну на адной з нарад.

Для танкіста Жадобіна праца міністра абароны не павінна быць складанай, усё ж як па спецыяльнасці. Але гэта відавочнае паніжэнне.

Леанід Мальцаў набыўшы з сіх міністэрстваў знаходзіўся на пасадзе — аж з сакавіка 2001 года. Мальцаў зарэкамендаваў сябе як чалавек, які не ўмешаўся ў «разборы» груповак ва ўладзе. Ён заўсёды заставаўся падкраслены неігナルным.

За Мальцаўым беларуское войска начало падбуйніцца савецкай спадчыны. Больш строгай стала адказнасць за «дзедаўшчыну», па-

лешыўліся ўмовы праходжання службы.

Тым не менш, пенсійны ўзрост Мальцаўа можа сведчыць, што ягоная фігура на пасадзе кіраўніка Рады Бяспекі будзе часовая.

Корбут, да не той

Мікалай Корбут стаў новым кіраўніком спраўа прэзідэнта, ен замяніў Уладзіміра Дацкевічу. Гэта не той Мікалай Корбут, які працаў міністрам фінансаў, пакуль яго не разбіў інсульт. Той Мікалай Пятровіч, а гэты Мікалай Мікалаеў.

У Корбута досьць цікавая службовая біографія. У вышэйшых эшелонах улады ён ад 1994 года, але за гэты час займаў толькі дзве пасады: ад 1994 да 2001 года быў начальнікам управы па аблуготуванні дыпламатычнага корпуса і фірмовых дэлегацый «Дыпсервіс». Карабініцтва справаў прэзідэнта. А ад 2001 года стаў намесніком кіраўніка спраўа прэзідэнта. Чалавек правераны.

Малады міністр эканомікі

Былы міністр эканомікі Мікалай Зайчанка сходзіўся на заслужаную пенсію. На сваёй пасадзе ён верай і праудай адслужыў пэсць гадоў.

Пераемнікам Зайчанкі стаў Мікалай Снапкоў — адзін з наймаладэйшых у атакені Лукашэнкі (40 гадоў). Снапкоў ў Мінску заўажыў пасля мінімальных парламенцкіх выбараў. Тады намеснік старшыні Магілёўскага абл-

Таццяну Шапуцьку адлічылі — Козік не заступіўся

Прэс-сакратар «Маладога фронту» Таццяна Шапуцька

3 снежня была адлічаная з Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Яна навучалася на другім курсе юрыдычнага факультэта па спецыяльнасці «кюрыст-палітолог».

«Мяне выспікалі з пары ў дзякнані. Там паведамілі, што я адлічаная з універсітэта. Загад за подпісам рэктора БДУ Сяргея Абламаікі», — падзілілася ўрэжжанім Ташына Шапуцька. Планіравалася заступіць на студэнцкай «наргасе» Ташынай Хомай.

Шапуцька бытала адной з найлепшых студэнтак, яе сядрёнібал — 8,5. Да зімовай сесіі заставаўся тэледзень.

У тым Форуме ўздельнічай і старшыні Федэральнай прафсаюзаў

Ольга Дарахіч

ня прафсаюзаў.

Аднакурснікі Таццяны пачалі збор подпісаў, каб дзялчычну адпаведнасць на вучобе з-за грамадскай дзеянісці. І нават абіцоў сам арганізаваў акцыю ў яе падтрымку. Таццяна не калкі разоў талефонавала да галоўнага прафсаюзініка, але той не здымала слухаўку.

На выхадных на сайце ФПБ з'яві-

Пуцін пра крытыку Лукашэнкі: Можа, гэта каханне?

Уладзімір Пуцін падчас штогадовай тэлеразмовы з жыхарамі Расіі адказаў на пытанне, чаму ён не рэагуе на крытыку з боку А. Лукашэнкі, якая апошнім часам часта гучыць. «А, можа, гэта каханне? — жартам сказаў ён. — У нас таксама добрыя і ѡцэпляльныя пачуцці ў адносінах да усяго беларускага народа і яго кіраўніцтва».

Мілінкевіч — чиноўнікам: Не бойцеся

«Было па памылковым лічыць, што прыход новага прэзідэнта пачынгне за сабой разгром існай улады. Разумныя

выканкама ўзнялі аж да намесніка кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта. Фантастычны кар'ерны ўзлёт для 39-гадовага чыноўніка.

У Снапкова ідеальная біографія сяродня ў беларускага ўрадоўца. Ён скончыў Горашкую сельгасакадэмію, Працаўаў у Хойміцкім, Горашкім, Мсціслаўскім, Дрыбінскім раёнах. Потым яго павысілі да Магілёва, яшчэ пазней да Мінска.

Працуячы ў Адміністрацыі, гэты чалавек звязніўся на сябе ўвату тым, што смела падбіраў сабе кадры з ліку маладых эканамісту, што атрымалі іх павышылі адлукай ў недзяржаўных установах.

Ва ўрадзе мусіць быць жанчына

Нарэшце запоўнялася вакантнае месца міністра працы і сацыяльнай абароны, якое пуставала ад чэрвеня, калі на павышэнне ў віц-прам'еры пайшоў Уладзімір Патапчык. Новым міністрам стала Марына Шчоткіна.

Яна дуўгі час працаўала намеснікам міністра, а яшчэ раней была дырэктаркай адной з мінскіх школ, а таксама кіраўніцай аддзела адукацыі Фрунзенскага раёна стаўшы.

Напоўні, так трэба, каб ва ўрадзе была стабільна адна жанчына-міністр. Восі з'явілася спадарыня Шчоткіна, затое пасады пазбавілася міністэрства па падатках і зборах Ганна Даеўка.

Наракання ў дзяржаве не прыняты, каб чалавек займаў сваю пасаду вельмі дуўгата. Адпрацаўвала Даеўка піць гадоў — саступіла месца намесніку Уладзіміру Палуяну.

Звязні з пасады дуаен Мікалай Азаматав. 71-гадовы чыноўнік большім не старшыня Ваенна-прамысловага камітэта. Ягонае месца заняў вайсковец Сяргей Гурулеў.

Вяртанне Бароўскага

Кіраўнік Адміністрацыі прэзідэнта Беларусі Уладзімір Макей 7 снежня прыдрастыў працоўны камітэту ААТ «МАЗ» новага генеральнагадыржарстva Аляксандра Бароўскага.

У 2008 годзе Вярховны суд прыгаварыў кіраўніцтва «Белнафтагам» Аляксандра Бароўскага да піць гадоў турмы за злouжыванне паўнамоцтвам, учыненое з асабістай запісайленасці. Праўда, ужо 22 снежня 2008 года Бароўскага вызвалілі з калоніі ў Барысівку згодна з указам Лукашэнкі аб памілаванні. Да кіраўніка краіны з просьбай аб літасці Бароўскага акурат і звязаўся.

Прызначэнне пакараных і памілаваных Праляскоўскага і Аляксандра Бароўскага выглядае найбольшым знакам у апошній ператагоўцы. Прыйдадзе ўспышацца стары анекдот пра Сталіна і ягоную кадравую палітыку: «Таварыш Жукаў, вас яшчэ не расстралялі?»

Зміцер Панкавец

СЦІСЛА

людзі застануцца працаўвальць, — заяўві лідэр Руху «За Свабоду» Аляксандар Мілінкевіч падчас онлайн-канферэнцыі на сایце «Беларускія новості».

Прастытутак задзейнічалі у правакацыі супраць Дэмітрука

У інтэрнэце з'явіўся гукавы файл, дзе нібыта запісаная размова сустаршыні БХД Георгія Дэмітрука з трывам прастытуткамі. «Оля, Лена і Оля» патрабуюць ад Дэмітрука гроши, якія ён яў быццам вінен ім за паслугі і маўчанне. Сам Дэмітрук называе гэта правакацыяй спецслужбай.

Бюджэт-2010: мільярд дэфіцыту

Падатак на дададзеную вартасць усё ж вырасце да 20%.

Міністр фінансаў Андрэй Харкавец прадставіў палаце прадстаўнікоў праект бюджету на 2010 год. Згодна з праектам, наступны год краіна праізье ў мінус. Прыбылі бюджету чакаючы ў памеры 53 трлн рублёў, а выдаткі — 55,7 трлн рублёў. Дэфіцыт складзе каля мільярда даляраў.

Краіна аптымістая

Беларусь будзе тримацца перспектывнага плану развіція. Прэм'ер-міністр Сяргей Сідорскі абяцаў прадставіць Лукашэнку два шляхі развіція эканомікі — збалансаваны і фантастычны. Лепей за ўсё іх харacterызуючы паказычы росту ВУП: пры першым ён складаў 2—3%, пры другім — 10—11%.

Урэшце, паміж двух варыянтаў быў абраны трэці, яшчэ больш фантастычны. Рост ВУП запланаваны ў памеры 12%. Зрэшты, і на гэты год чакаўся ўпэўнены пад'ём. У выніку за 10 месяцаў года ВУП упаў на 1%...

Падатковая рэформа пойдзе ўверх

Галоўная рэформа, якая прымеркаваная на 1 студзеня 2010 года, закране падатковую сістэму. З Новага года адбудзеца павелічэнне стаўкі падатку на дададзеную вартасць з 18% да 20%.

Размовы пра павелічэнне ПДВ ажно да 22% хадзілі яшча ўлетку. Тады прэм'ер Сідорскі і банкір Пракаповіч прайфармавалі пра гэта Міжнародны валютны фонд і атрымалі ўхвалу. У восень у МВФ адправіўся чарговы ліст, дзе планаваная стаўка павялічвалася толькі да

21%. Не ўсе працтаванікі ўлады падтрымліваюць раформу — напрыклад, намеснік кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта Ленін Афіміаў заяўляў, што праводзіць эканамічныя эксперыменты немэзатыдна. Цяпер да ідзе зноў вярнуцца, няхай і плавінчата.

Разам з tym будуць адмененны некаторыя падаткі. Знікніць мясцовыя падаткі на продаж, падаткі на продаж аўтатранспартных сродкаў і збор за карыстанне паркоўкамі. Мінін выстаўляе ўладу альтруістамі — загадкавым чынам за кошт рэформы бюджет недаатрымае 225 мільёнаў даляраў.

Першага ПДВ у лёткасці збору. Ад яго, у адзінненне ад іншых падаткаў, схавака амаль нерэальна. Падатак уніфікаваны і дае пастаянны прыбыток бюджету ў больш чым 150 краінах свету.

Наўбашы адчуваўны ўдар у выніку будзе нанесены па ма-

лым бізнесе, які мае вялікую долю дададзенай вартасці. Раней працдрывемствы выплачвалі падатак з продажу, атрымалі гроши ад пакупнікі. Цяпер прыйдзеца плаціць дзяржаве яшчэ да таго, як тавар трапіць на рынок. Кампаніям давядзенца шукана дадатковая абартонная сродкі. У выніку цэны могуць вырасці.

Падатак на дададзеную вартасць у розных краінах

Польшча — 22%

Латвія — 21%

Літва — 21%

Украіна — 20%

Беларусь — 20% (замест 18%)

Расія — 18%

Казахстан — 12%

Не пабагацеем, але і не збяднеем

Заробкі ў 2010 г. будуть

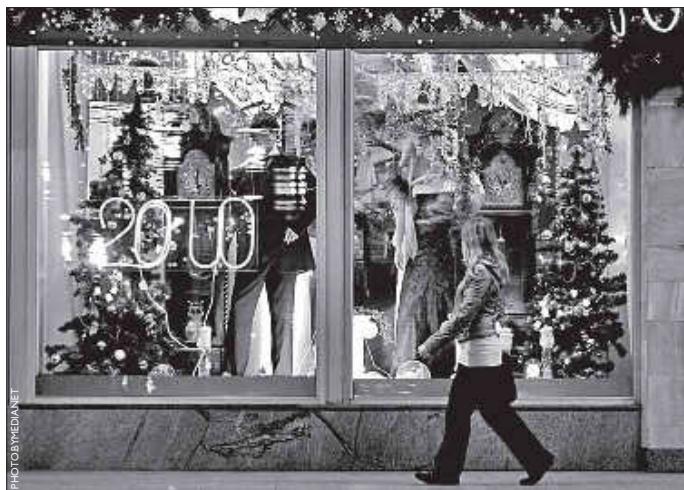
спрабаваць утрымаша на цяперашнім узроўні. Іх павелічэнне павінна скласці 8%, настолькі ж прагназуеца і інфляцыя.

Выдаткі на сацыяльныя патрэбы грамадства вырастуць на 15% у рублёвым выражэнні. Пры гэтым у далівым выражэнні яны зменшана прыкладна на 20%. На адукцыю будзе выдзелена 7,6 трлн. рублёў. На ахову здароўя — 5,6 трлнёна.

Надыходзіць час аддаваць пазыкі. На абслугоўванне дзяржаўнага доўту ў 2010 годзе выдаткоўваецца амаль паймільярда даляраў. Летасць было на 36% менш.

Урад спадзяеца, што парламентарны паспесцец прыняць да камунікта да канца года. Міркуеца, што ў першым чытанні праект будзе разгледжаны 9 снежня, а праз дзень — у другім.

Ягор Марціновіч

Навагоднія зніжкі: да 30%

У мінскіх магазініах начаўся пашырэны пераднавагодні гандаль са скідкамі. «Гандаль дамаўляеца з прадпрыемствамі прамысловасці аб зніжэнні адпуксніх цэн і сам зніжае гандлёвую надбажкі», — тлумачыць намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення спажывецкага рынку Мінгарызыканкамі Алексей Раманаў. Паводле яго слоў, у гандлёвых прадпрыемствах па гэтым схеме зніжкі можа скласці да 30% з улікам зніжэння толькі гандлёвых надбажак на 5—20%.

Раманаў таксама паведаміў, што ў магазініах завяршылася святочнае афармленне вітрын, секцый, аддзялку, гандлёвых залаў. Пачаты спецыялізаваны пра даж навагодніх атрыбутаў, падарачных

набораў. Пройдзе 2 тысячы выстаў-пра дажаў тавараў і кульніарных вырабаў.

З 15 снежня да 10 студзеня гандлёвым прадпрыемствам і прадпрыемствамі грамадскага харчавання забаронена зачыніцца на рамонт, інвентарызацыю, санітарныя дні. 25 і 31 снежня магазіны будзут працаваць па графіку працоўнага дня. З 15 снежня да 1 студзеня рэстараціі і кафэ, размешчаныя па-за жылымі будынкамі, будзут працаваць да 6-й раніцы.

У адным Мінску плануеца прадаць калі мільёна бутэлек шампанскага і пэністых вінаў і калі мільёна кілограмаў кандытарскіх вырабаў.

Паводле БелАПАН

Абама натхніў даляр: 2815

Мітусня курсаў валют працягваеца.

Пасля аптымістычнага прагнозу Барака Абамы, які запісніў амерыканцаў, што другой Вялікай дэпрэсіі не будзе, даляр рэзка пайшоў уверх. Амерыканская валюта падаражала на 28 рублёў за дзень і ў панядзелак канчатвала 2815 рублёў.

Гэта найбольшы паказычы даляра з

пачатку восені. Еўра, у процівагу, пайшоў уніз. Ён апусціўся на 33 рублі і цяпер ацініваеца ў 4167 руб. Суадносіны ёўра і даляра складаюць 1,48. У выніку валюты кошык апусціўся яшчэ на сотыя долі працэнта. Дэвальвацыя з 2 студзеня гэтага года складае 8,13%.

Праўда, фінансавыя аналітыкі не думаюць, што рост даляра пераўтвіцца ў тэндэнцыю.

ЯМ

Танная нафта — толькі за аб'екты

Кіраўнік Мінэнерга Расіі Сяргей Шматко заявіў, што працяг ільготнай расійскай нафты для Беларусі магчымы толькі ўзменен інфраструктурных аб'ектаў.

«У нас распрацавана галіновая працапава беларускім нафтавікам, якая звязана з тым, што працяг ільготнага рожыму будзе звязаны з уваходжаннем рас-

ійскай кампаніі ў нафтавую інфраструктуру на тэрыторыі Беларусі», — прызнаўся чыноўнік.

Пазней з'явіліся каментары анатанімнай крыніцы ва ўрадзе. Гэтыя заявы «інакш як шантажам няможна назваць», — заявіла яна агенцтву «Інтэрфакс-Захад». «Па сутнасці, нам сказали: хочце і надаў нафту атрымліваць — аддайце за бяспечнік «Нафттан», — мяркую крыніца. Сяргей Гезагала

ССІСЛА

Стаўка рэфінансавання складзе 9-12% гадавых

Стаўка рэфінансавання Нанбанка да канца 2010 года пры прагнозе ільготнай складзе 9—12% гадавых. Гэта прадугледжвае Асноўнымі кірункамі грошавай палітыкі на 2010год. На канец 2010-га стаўкі на новых рублёвых кredытах нефінансавага сектара складаюць 12—15% гадавых, па новых тэрміновых рублёвых дэпозітах у банках — 10—13% гадавых. Калідор визнанні курсарубльянічаны ў плос-міну 10 працэнтаў.

Варты адзначыць, што

прагнозны паказычы скелета засталіся толькі на паперы. якіх малазбяспечаным грамадзянам даюцца льготныя кredыты. У новы перыяд ушыці ровары, DVD-прайгравальнікі, духавыя шафы, будаваныя духоўкі, вырабы сантэхнікі, дываны, камп'ютары, касісцомы і іншыя прадукцыя беларускай вытворчасці. Ільготныя кredыты можна атрымаліць у «Беларусбанку», «Белінвестбанку» «БПС-Банку», «Белаграпрамбанку» тэрмінам да трох гадоў па стаўцы 10% гадавых. Атрымлів кredыт могуць грамадзяніне, сукуні даход на кожнага члена сям'і якіх не перавышае 1 млн 136 тыс. рублей.

Прадаецца савецкі вайсковы гарадок

Агенцтва прыватызацыі

Латвіі выставіла на таргі вайсковы гарадок «Скурдунда-1», дзе раней знаходзілася савецкая радыёлакацыйная станцыя. Пачатковы кошт — \$325 тысяч.

Эстонскія прадукты патаннелі найбольш у Еўропе

Згодна з дадзенымі Еўрапамі, у краінах Еўрасаюза прадукты патаннелі ў сэрэднім на 1,5%. Найбольшае падзенне адбылося ў Эстоніі і Фінляндіі, дзе цэнты зменшыліся на 7,2% і 6,8% адповедна. Для паразінання, за той самы час у Беларусі цэнты на прадукты харчавання выраслі на 4,5%.

ЯМ

Таталітарная дэнамінацыя

Паўночная Карэя праводзіць гравшовую рэформу. На аблігашонія ад «спекулянты» і «незаконнай дзейнасці». Гроши, вывезеныя за мяжу, не абменываюцца.

Цікава, што банкноты былі надрукаваныя яшчэ ў 2002 годзе, але выкарystаныя толькі зараз.

Па курсу Нанбанка ад 1 снежня 1000 вонаў каштавалі як 2400 рублёў.

ЯМ

Іван Шыла: Дзякую войску, што я стаў самастойным

Лідэр салігорскай апазіцыйнай моладзі Іван Шыла камісанаваны рашэннем медкамісіі. З снегчыні скончыўся ягоны тэрмін службы. Усяго ў войсковай частцы пасёлка Межыца (Лепельскі раён) Іван прафыў больш за 10 месецяў. Прычына камісіі — монцная алергія, магчыма, на мясцовую ваду. Даўтары палічылі, што Іван з такім захворваннем не можа працягваць службу.

«Наша Ніва»: Якія першыя уражанні пасля дэмбелю?

Іван Шыла: Радасныя. Кожны салдат ідзе дадому з радасцю, незалежна ад таго, колькі ён адслужыў. У любым разе, войска — гэта абмежаванне волі, а вяртанне вельмі прыемнае. Мой погляд на войска таксама змяніўся, можа таму, што яно засталося недзе ззаду. Цяпер я гляжу на яго больш-менш пазітыўна. І лічу, што войсковы досвěд пайшоў мене на карысць.

«НН»: А што менавіта было пазітыўнага?

ІШ: Гэта іншы свет, іншыя людзі, з якім я родка сутыкаўся да гэтага. Усе мае аднакласнікі паступілі ва ўніверсітаты. У людзей, якіх прызываюць у армію, іншыя каштоўнасці, іншае бачанне свету, прыярытэты. Войска дае магчымасць пажыць у гэтым калектыве, адаптавацца, выбудаваць свае прынцыпы.

У найкім сэнсе гэта праверка на трываласць. Войска дае магчымасць пераасансаваць зробленое, бо на ранејшай жыцці глядзіш з найкай дыстанцы. Ты жывеш калі не ў экстремальных, то ў незвычайніх і цікіх умовах. Падчас начных нарадаў, дзяжураўстваў ёсць магчымасць застатаца сам-насам з сабой, пад рукі трапляе добразіг кніжка. Ідзальныя ўмовы, каб падумашь, нешта записаць, прачытаць. Навуучицца вырашэнню побытавых праблемаў. Хай гэта абіранне бульбы, шыцце ці найкай рамонт. Я не могу сказаць, што лепш для чалавека: ісці ў войска ці з'ездзіць у Аўстралію. Важна, як чалавек скарыстае гэты досвěд.

«НН»: А што, наадварот, было негатыўнага?

ІШ: Звяртаешся да непатрэбных нагрузк, да працы дзеля працы. Кожны бачыць галечу войска, а праз гэту галечу нельга гаварыць пра баяздольнасць. У войску наўрат месцаў ў прыблізальні дзесяць паводле тэрміну службы. Каля чалавек слабы і прыходзіць служыць — гэта страшна. У такіх калектывах мусіць быць слабыя людзі, якіх цкуюць, зневажаюць...

Праблема безліч. Гэта беларускія афіцэры, якія п'юць, крадуць, якія не могуць звязаць двух словаў, але маюць вышэйшую адукцыю. У мене ёсць шмат пытанняў да Вайсковай акадэміі. Войска — гэта вялікая фікцыя. Людзей прызываюць не бараніцца Радзіму, а прытрымліваць на сваёй спіне сценку, якая падае. Я служыў у «інтэлектуальных» войсках супраціваветранай абароны, але хлонцы там не ведаюць слова «тапографія». Я быў адзін з трох салдатаў, якіх з першага разу здалі ідэалагічную падрыхтоўку. Прымы, здаў на выдатна. Там пытанні не пра палітыку Лукашэнкі, а колькі ў Беларусі абласцей. І ніхто не ведае!

Я быў адзін з трох салдатаў, якія з першага разу здалі ідэалагічную падрыхтоўку. Там пытанні не пра палітыку Лукашэнкі, а колькі ў Беларусі абласцей. І ніхто не ведае!

Ніхто не ведае імя міністра абароны і ягонае званне.

«НН»: А як у цябе складаціся адносіны з саслужбоўцамі?

ІШ: Выдатна. Канечні, быў канфлікты. Але войска не тое месца, дзе ты можаш праства адмежавацца ад чалавека. Не, ты год, паўтара года знаходзішся з ім у адным памяшканні і мусіш неяк улагоджваць канфлікты. У войску можна дасвесі, што ты іншы чалавек, і гэта не страшна. Захаваць свае каштоўнасці. Заслужыць нармальнае стаўленне афіцэрâu.

«НН»: А з «дзедаўшчынай» сутыкаўся?

ІШ: Асабіста я — не. Але «дзедаўшчына» ёсць. Яна мяняе форму, цяпер больш «дзедаўшчыны» грашовай, працуітай. Мы ад гэтага далёка не адышлі. У войску гінучь людзі. Штогод з беларускай арміі ўцікае 30—40 чалавек. Любы салдат з любой часткі можа расказаць пра «дзедаўшчыну». Па ёй жыве 90—95% салдатаў. Многія афіцэры лічаць «дзедаўшчыну» эфектыўным і простиным метадам

ІВАН ШЫЛА

падтрымнання парадку. Па-за «дзедаўшчынай» жыць таксама можна. Усё залежыць ад канкрэтнага чалавека.

«НН»: А праблемы з ужываннем беларускай мовы быў?

ІШ: Не, не быў. Там ўсё ж перада мной служыў Але́сь Каліта. У Салігорску размаўляць па-беларуску мне было складаней, чым у войску. У Межыца ўсе звыкліся, што Шыла гаворыць па-беларуску ўсёй час. Шыла гаворыць па-беларуску, калі прачынаеца і кладзеца спаць, калі падае каманды і ў прыватнай гутарцы. Усе ведаюць і вымушаны разумецца гэтым словам. А ў Салігорску ты прыходзіш да прадавачкі ў краму, якую, магчыма, больш і не пабачыць, і яна ўпершыню сутыкаецца з беларускай мовай.

«НН»: Чаго табе найбольш не хапала ў войску?

ІШ: Першыя месяцы не хапала жудасна інфармацыі, не хапала знаёмых. Пасля ўсё стала на свае месцы. Спачат-

Франак Вячорка ў шпіталі

Франак Вячорка — іншага палітэркура, які служыць у Мазыры, даставілі ў інфекцыйнае аддзяленне

мясцового шпітала. У яго была тэмпература, кашаль.

Медыкі паставілі дыагноз «Вострая рэспіраторная

вірусная інфекцыя». Разам з Франкам у бальніцу трапілі некалькі дзесяткаў салдат, а таксама старшина. Хворым прыпісалі лек «Таміфлю». Цяпер Вячорку палепшала,

ён рыхтуецца да вылікі.

Мазыр — адзін з самых уражаных эпідэміяў грыпу гарадоў. Паводле афіцыйных звестак, ад ускладнення грыпу і ВРВІ — пнеўманіі — за каstryчнік-лістапад памेўра 9 чалавек.

водзяць на шпацы. Умовы на гаўптувахце непараўнальная горшыя за акрэсійскую. Траба ўвесь час сядзець, каб руки быў бачны. Кожны 90 секунд у камеру зазірае ахойнік. Чытаць нічога не даюць, не дазваляюць нават адціснца. Пастаянна гараць дзве лімпачкі, жалозі на воках шчыльна зачыненыя, што нельга разабраць дзень ці ноч. Па змене варты ў камеры адбываюцца шмоны.

«НН»: Падчас службы ты пісаў шмат скарыту ў Міністэрства абароны, ніжэйшыя інстанцы. Яны давалі вінік?

ІШ: Так, давалі. Дробныя пытанні ўдавалася вырашыць. Вярнуцца адпачынок хлонцам, які скарацілі праз знаходжанне на «губе». Даўбіца ўсталявання на тэрыторыі часткі таксафону. Казарма і лазня быў ўнесены ў спіс аб'ектаў, якія налета адрамантаваць. Паабязвалі ўсталяваць станцыю па абезжалеванні вады. Значна палепшала харчаванне пасля таго, як удалося сабраць сорак подпіс ў патрабаваннем палепшыць рагыён.

«НН»: У нарады часта хадзяў?

ІШ: За 10 месяцаў у нарадах быў больш за 80 разоў. Вайсковыя ідэолагі настойвалі на тым, каб у мене ўвесь час быў дысыплінэрныя спагнанні. А гэта аўтаматычна павялічвае колькасць нарадаў. Восеню з службou мне выбывацілі падзяку, але пасля прыезду аднаго такога ідэолага гэле знялі.

«НН»: Фізічна ў войску ўмацаваўся?

ІШ: Супрацьпаветраныя вайскі — не спецназ і не дэсант. Усё залежыць ад чалавека. Ёсць турнік, пара трэнажораў, урэшце, прастора ля свайго ложка, дзе ніхто не замінае адціснца. Раз ужо выпала магчымасць, стараўся блей займацца спортам і чытальніцай. Кніжак прачытаў паўсотні. А замест чатырох разоў стаў паддявача 14. Адціснцаўся 70 разоў.

«НН»: Якія планы на будучынню?

ІШ: Кароткатэрміновыя — пабачыцца з сябрамі, пагаварыць. Адназначна хачу атрымліваць адукцыю. Быць ідэйным маладым чалавекам, маладафронтавым без адукцыі — шлях у нікуды, туپік.

«НН»: А што б параіў тым хлонцам, якія служацца цяпер ці маюць пайсці ў войску?

ІШ: Можа быць, каб яны ішлі ў войска не толькі для таго, каб капаць акопы, піць гарэлку, співаць армейскія песні і разважаць пра вайсковую рамантყу. Гэты час можна выкарыстаць на ўдасканаленне войска і саміх сябе.

Гутарыў Зміцер Панкавец

На чым будзем ездзіць пасля Новага года?

На пакупку недарогой патриманай іншамаркі засталося паўгода.

Па інфармацыі Белстата, 33% домагаспадарак у краіне маюць уласныя аўтамабілі. На лілку ў ДАІ стаіць больш за 2,2 млн аўто. Прауда, далёка не кожнае на хаду. Пераважная большасць — патриманыя ёўрапейскія маркі. Хоць і агульная доля савецкіх і расійскіх машын немалая. «Жыгуля» яшчэ не могуць абаранца ні «Фальксваген», ні іншыя заходнія.

Самыя папулярныя аўтамабілі ў Беларусі
 «Жыгулі» — 18%
 «Фальксваген» — 13%
 «Масквіч» — 8%
 «Аўдзі» — 7,5%
 «Форд» — 7%
 «Опель» — 6,5%
 «Запарожца» — 5%

Навагодні падарунак беларусам

Мыты на патриманыя іншамаркі ў Беларусі ў некалькі разоў меншыя, чым у Расіі. Але з пачаткам дэйнасці ўмоваў Мітнага саюза яны зраўнанаюцца.

Напрыклад, зараз аўтамабіль 2003 г. в. з аб'ёмам рухавіка 2000 куб см можна ўвезці ў Беларусь, заплаціўши 800 ёура за размытненне, а з 1 студзеня 2010 года гэтая сума вырасце да 8 тыс. ёура. Прауда, для юрдычных асобаў.

Для простага спажыўца мыты застануцца на ранейшым узроўні прынамсі да ліпеня 2010 года. Пры гэтым адзін чалавек мае права ўвезці на тэрыторыю Беларусі не больш за адзін аўтамабіль у год.

Нове аўто — не па кішэні

Старшыня праўлення Беларускай аўтамабільнай асацыяцыі Сяргей Міхневіч заяўляе, што з павышэннем мыты аўтамабілі нерасійскай вытворчасці падаражаюць у аўтадылераў прыкладна на 4 тысячы даліраў.

Як мяркуюць аналітыкі аўтадырніка, паводле вынікаў года чакаеца зіжэнне продажаў новых аўтамабіляў у Беларусі на 50% у параўнанні з 2008 годам. Увядзенне новых мыты адсуне беларускі аўтадырнік да ўзроўню 1998–1999 гадоў.

Напрыклад, новы Volkswagen Passat Lin Trendline зараз каштуе \$23 тысячи па каталогу, з іх на размытненне ідзе \$1650. Пасля Новага года на мыты прыдзеца пакінуць 30% ад кошту машыны — каля \$7 тысяч. Розница ў цене канкрэтнай мадэлі складзе \$5,5 тысячи,

якімі Расія хоча падтрымайць сваю аўтапрамысловасць.

Удвая няшчасныя дылеры

Самае смешнае, што пакуль бядуюць аўтадылеры ў Беларусі, настолькі ж гаротнымі выглядаюць і дылеры ў Расіі. Прычыны адноўлькавыя — кампаніі не змогуць вытрымліваць канкурэнцыю з беларускімі прыватнікамі.

Дырэктар па стратэгічным развіціі аднаго з найбуйнейшых дылерараў, «Атлант-М», Аляксей Цярэпічанка лічыць, што за студзень—ліпень 2010 г. кемпіяны грамадзяне Беларусі паспякоўці увесь некалькі сотняў тысяч іншамарк, каб пасля перагнаць іх у суседнюю Расію. Давер да машын заходніх зборкаў ў расіян вішчы, чым да зробленых уласнымі рукамі, хай і па заходніх тэхналогіях.

Катайцеся на беларускім

Тым, хто не давярае ні заходнім, ні расійскім вытворцам, а хоча «купіліць сваё», варта дачакацца будаўніцтва аўтазавода ў Лідзе. Праект ацэньваецца ў 40 мільёнаў даліраў. На Гродзенскіх змотніцах выпушткі 20–30 тысяч машын у год, якія павінны вызначацца эканамічнымі расходамі паліва. Прыкладны кошт новага беларускага легкавіка складзе 6 тысяч даліраў.

Не варта забывацца і на «Саманды». На іх мыты таксама не ўпілываюць. Прауда, і аб'ёмы продажаў не радуюць вытворцаў. Не дзіва: цена новай машыны \$13–15 тысяч.

Машыны пачалі даражэць

Аўтарынок ужо зреагаваў на хуткае павелічэнне мыты. Цэнаўная планка на патриманыя машыны на мінскім, брэсцкім і гродзенскім аўтарынках за тыдзень сконкула на 400–600 даліраў. На адным з самых вядомых беларускіх аўтарынкаў у Гродні цены за апошні месяц павысіліся больш чым на тысячу даліраў. Уздым продажу пачаўся недзе з канца верасня, калі папылі размовы пра новыя мыты. Як прагназуецца гандляры аўто, да канца года цены не спыніцца.

Туры па машыны

Існуюць спецыяльныя кампаніі, якія арганізуваюць «туры па машынам». Як у Грэцыі турыстаў прывозяць купілі фурты, так у Літве ладзіяца арганізаваныя пазездкі для ахвотных прыдбациў аўто.

Паслуга каштуе каля \$350. У гэтыя грошы ўваходзіць афармленне шынгэнскай візы, пражыванне ў гатэлі, транзіт-

Цеперашнія мыты на аўтамабілі ў Расіі і Беларусі для фізічных асобаў

Узрост машыны	Аб'ём рухавіка, куб. см	Мыты ў РФ, ёура за куб. см аўтамабіль	Мыты ў РБ, ёура за куб. см аўтамабіль
Да 3-х гадоў	Да 1500	54%, але не менш за 3,5	0,6
Да 3-х гадоў	1800-2000	54%, але не менш за 5,5	0,7
3-5 гадоў	1500-1800	2,5	0,4
3-5 гадоў	1800-2300	2,7	0,4
5-7 гадоў	1800-2300	4,8	0,4
5-7 гадоў	2500-3000	5,8	0,6

Стайды мытаў для юрдычных асобаў з 1 студзеня 2010 для аўтамабіляў з бензінавым рухавіком

Узрост машыны	Аб'ём рухавіка, куб. см	Стайды мытаў і павыткаў, у прынізах ад мытнага копіту, ёура за куб. см аўтамабіль
Пачын		
Не больш за 1000 куб. см		30, але не менш за 1,2
1000-1500		30, але не менш за 1,45
1500-1800		30, але не менш за 1,5
1800-2300		30, але не менш за 2,15
2300-3000		30, але не менш за 2,15
Звыш 3000		30, але не менш за 2,8
Менш за 5 гадоў		
Не больш за 1000 куб. см		35, але не менш за 1,2
1000-1500		35, але не менш за 1,45
1500-1800		35, але не менш за 1,5
1800-2300		35, але не менш за 2,15
2300-3000		35, але не менш за 2,15
Звыш 3000		35, але не менш за 2,8
5 гадоў і болей		
Не больш за 1000 куб. см		2,5
1000-1500		2,7
1500-1800		2,9
1800-2300		4,0
2300-3000		4,0
Звыш 3000		5,8

Стайды мытаў для юрдычных асобаў з 1 студзеня 2010 на аўтамабілі з дызельным рухавіком

Узрост машыны	Аб'ём рухавіка, куб. см	Стайды мытаў і павыткаў, у прынізах ад мытнага копіту, ёура за куб. см аўтамабіль
Невы		
Не больш за 1500 куб. см		30, але не менш за 1,45
1500-2500		30, але не менш за 1,9
Больш за 2500		30, але не менш за 2,8
Менш за 5 гадоў		
Не больш за 1500 куб. см		35, але не менш за 1,45
1500-2500		35, але не менш за 2,15
Больш за 2500		35, але не менш за 2,8
5 гадоў і болей		
Не больш за 1500 куб. см		2,7
1500-2500		4,0
Больш за 2500		5,8

Продажы новых аўтамабіляў у Беларусі ў 2008-2009 г.

Марка	Продажы ў студзені-чэрвені 2009 г.	Продажы ў 2008 г.
Volkswagen	1467	6334
Toyota	1128	2703
Mazda	454	1702
Kia	220	1247
Ford	436	1098

ны нумар, паліва і страхаванне аўтамабіля... У Літву ўсе купцы адпраўляюцца разам з супрацоўнікамі кампаніі. Там спецыялісты наглядаюць аўтамабілі, афармляюць дакументы, і кліент вяртаецца ў Беларусь ужо на сваёй машыне.

Паколькі бліжэйшыя падыходы фізічных асобаў могуць прывозіць аўтамабілі па новых мытых, у людзей з камерцыйнай жылкай з'явілася бізнес-ідэя. Траба на ўсе гропы набрацца машын, а пасля ехах прадавацца іх расіянам, якія ўсё яшчэ пакутуюць ад высокіх цэн. Паколькі аднаму чалавеку можна ўвозіць не

больш за адну машыну ў год, у інтэрнэце павілічылася колькасць аўтамабіляў: «Шукаю кампаніённа для прыгону аўто». Паслуга ацэньваецца ў \$50–100.

Найбольш папулярны аўтадырнік ў Літве: Клайпеда. Клайпеда,

Сідорскі: Можам збіраць «фіяты»

У Беларусі могуць стварацца прадпрыемствы па вытворчасці легкавых аўто, заявіў прэм'ер-міністр Сяргей Сідорскі. Як паведамляе БЕЛТА, ён адзначыў, што ўрад зробіў перамовы пра прапановы ад італьянскай кампаніі «Фіят». Прэм'ер адзначыў, што сабраныя ў краіне аўтамабілі зможуць прадавацца на ўсёй тэрыторыі Мітнага саюза. Пляцоўка для аўтавытворчасці маеца ў Лідзе.

3 Новага года ў аўтасалоне беларусы будуць хадзіць, як у музей.

пейскіх машын з аўтавозаў.

Мытыны саюз ударыў не толькі на беларусах, але і па літоўцах. Шмат хто з іх жыв за кошт аўтавозаў і далейша га продажу машын у Расію і Беларусь.

Беларускія аўтарынкі

Калі ехачь у суседнія краіны німа ні часу, ні жадання, ці розніца ў коштак некалькі тысяч даляраў не здаецца прынцыпавай, можна адправіцца і на беларускі аўтарынкі. У краіне іх сем: «Малінаўка» і «Ждановічы» ў Мінску, «Бакуніскі» і «Асаўцы» каля Гомеля, а таксама брасцкі, гродзенскі і віцебскі.

Чым бліжэй да Літвы, tym танней. Лічыцца, што на гро-

дзенскім аўтарынку цэны найніжэйшыя. Праўда, і машыны там менш падрыхтаваныя. Адпаліраваны да бліску, яны накіруюцца ў Мінск, дзе прадстаўлены найбольшы выбор.

Бязмітнныя легкавушки расійскай зборкі

У той час як мыты на заходнія аўто павялічыцца, машыны, сабраныя ў Расіі, будучы увядзены ў Беларусь наўгур без мытаў. Мыты здымаюцца ў тым выпадку, калі прымесловая зборка дасягнула 30% лакалізацыі. На ўсе краіны-ўдзельніцы Мытнага саюза будзе распаўсюджванца расійская заканадаўства ў галіне зборачнай вытворчасці, якое

на дадзены момант рознае ў кожнай краіне. Паводле меркавання экспертаў, аўтамабіль, зборкі аўто заходніх марак у Расіі не зможа задаволіць патрэбы беларускіх спажывцаў. Цяпер у Расіі дзеянічае каля дзесятка заводоў, якія ажыццяўляюць зборку аўтамабіляў замежнай вытворчасці.

Ключавое пытанне, ці адпавядаюць аўтамабілі, сабраны ў Расіі, якісці заходняй ці японскай зборкі? Пытанне амаль рытарычнае. Усерасійскі цэнтр вывучэння грамадскага меркавання праводзіў увесну апытанне па гэтай праблеме. Толькі 6% патрётаў былі перакананыя, што расійская зборка — най-

лепшая ў свеце.

Сярод мінусаў расійскіх іншамараў называюць не толькі разгільдзяйскае стаўленне рабочых, контроль за дзеяннямі якіх слабы. Прынцыпавы момант — горшая якасць запчастак. Напрыклад, рамонт першых усеволожскіх Ford Focus II з праблемамі са счапленнем каштаваў 15% ад чаны новай машыны.

Аўтамабілі ў расійскай зборкі на беларускіх рынках прадаецца наўшмат. Дый цана на іх амаль не розніца ад цэнаў на арыгінальныя патриманыя аўто. Розніца не пэравышае 2–3%.

Матэрыялы палос падрыхтавалі
Вольга Жарнасек
і Ягор Марціновіч

Аўтамабіль у крэдыт
Паколькі існуе забарона на выдачу фізічным асобам крэдыту ў валюце, усе гроши выдаюцца толькі ў беларускіх рублях.

Прапаноў ад банкаў хапае, толькі вось працэнты па іх не радуюць.

«Прыёрбанк» гатовы выдаць пад набыццё машыны ад \$5000 да \$35000 ў рублём эквіваленце на пяць гадоў пад 25% гадавых. Банк крэдытуе не больш за 80% цаны аўто. Машыну можна купіць толькі ў юрыдычнай асобы.

«Белгазпрамбанк» дае крэдыт на 80% цаны новага аўтамабіля на 5 гадоў пад 22,5%—23,5%. На патриманася аўто стаўка 23,5%—24,5%, а тэрмін — чатыры гады.

«БПС-банк» — гэта крэдыт на пакупку толькі новага аўто. Умовы — 70% цаны машыны на 3 гады пад 27,5%.

У дакрызісны часы стаўкі складалі 12—13% гадавых у валюце і 16—18% гадавых у беларускіх рублях.

Калі спецыяльны аўтакрэдыт банк не выдае, можна паспрабаваць узяць спажывецкі.

Часам крэдыты пропаноў робяць аўтасалоны. **Салон «Атлан-М»,** які прадае «Фальксваген», выдае гроши пад 20,8% гадавых на сэм гадоў. Патрабаванне — афіцыйная праца ў Беларусі і даведка аб даходах.

Большасць аўтасалонітраў супрацоўнічаюць з канкрэтнымі банкамі і проста дапамагаюць аформіць усе патрэбныя дакументы. Напрыклад, **цэнтр «Рэно»** працуе з «Белросбанкам», а **«Тэста»** прапануе выбар між «Франсбанкам», «БТА Банкам» і тым самым «Белросбанкам».

Цэны на аўтамабілі ў Расіі і Беларусі

Мадэль	Цена ў Расіі ціпер	Цена ў Беларусі ціпер	Меркавання цаны ў Беларусі па дадзенай зборцы падзея папярэднім мытаму
Ford Ambiente бензінавы, 1,4 л 5-дзв. легчык	\$17300	\$15600	\$19200
Ford FOCUS бензінавы, 1,8 л 5-дзв. легчык	\$20800	\$21200	\$23920
Ford ST бензінавы, 2,5 л 5-дзв. легчык	\$39700	\$31200	\$38100
BMW X5 xDrive 30i, бензінавы, 3 л	\$94800	\$69800	\$87600
Chevrolet NIVA L бензінавы, 1,7 л	\$14000	\$11000	Прайсіла толькі расійскі версіі
RENAULT LOGAN бензінавы, 1,4 л 5-дзв.	\$10200	\$10600	\$12700
KIA мадэль Sorento дызельавы, 2,2 л	\$40600	\$28 600	\$33200
KIA мадэль Sorento бензінавы, 2,4 л	\$31500	\$27 100	\$32900
Toyota Corolla бензінавы, 1,33 л, 4-дзв. седан	\$21600	\$16 700	\$20700
Volkswagen Golf Plus бензінавы, 1,4 л	\$21500	\$17700	\$21400
Volkswagen Polo бензінавы, 1,2 л	\$16100	\$11200	\$13200
Volkswagen Passat бензінавы, 1,6 л	\$26280	\$22200	\$26730

Расійскія заводы, якія збіраюць заходнія аўто

1. Завод канцэрна FordMotor (Усеволажск) — FordFocus. 125 тыс. машын за год.

2. ЗАТ «Аўтатор» (Калінінград) — KIAMotors, BMW і GeneralMotors. За студзень-лістапад 2008 г. — 101,1 тыс. машын.

3. ЗАТ «GM-АўтоВАЗ» (Тальяні) — GeneralMotors (ChevroletNiva і ChevroletViva). 55 тыс. аўто (2007).

4. ААТ «Аўтрафрамас» (Масква) — Renault Logan. За студзень-лістапад 2008 — 71,8 тыс.

5. Аўтамабільная кампанія Sollers — FiatAlbea, Ssang Yong Rexton, Ssang Yong Kyron і Ssang Yong Actyon.

6. ТАА «TarАЗ» (Таганрог) — Hyundai Accent, Hyundai Sonata, Hyundai Santa Fe Classic, Hyundai Elantra XD.

7. Завод Volkswagen (Калуга) — WV Passat, Skoda Octavia і Skoda Octavia Tour. Да 2010 магутнасць завода павінна ўзрасці да 150 тыс.

8. ААА «Аўтамабільная кампанія «Дэрвейс» (Чаркеск) — Lifan 7160.

9. ААА «Тэста» Мануфэкчуринг Расія» (Шушары пад Санкт-Пецярбургам) — Toyota Camry. 50 тыс. у год.

10. Аўтамабільны завод General Motors (Шушары) — Chevrolet Captiva і Opel Antara. Разлічаны на 40 тыс. аўто ў год, але днімі канвеер быў спынены.

А ў вас ёсць «Параноя»?

Гэтак цяпер шмат хто пытаецца ў кнігарнях пра негалосна забаронені раман Віктара Марціновіча. «Параноя» распавядае аб краіне, падобнай да Беларусі, і горадзе, падобным да Мінска. Ёсць там і пра дыктатуру, і пра каханне. Шмат хто знайшоў у кнізе Марціновіча падабенства з оруэллаўскім «1984». З Віктарам Марціновічам гутарыць ка-рэспандэнт «НН».

«Наша Ніва»: Віктар, як прынялі навіну пра сваю, хайды сабе і негалосную, але забарону? Не страшна?

Віктар Марціновіч: Я быў у ад'яздзе, у Эстоніі, калі начуў пра забарону. І там гэтая навіна проста не пасавала да стылістыкі тамтэйшай прасторы. Потым галоўным зрабілася адчуванне страшнай супірчынны: з аднаго боку, кнігу, вядома, забараніць няма за што. Але, з іншага боку, я не малі не забараніць. Проста ходзячы з логікі сістэмы. Проста таму, што тэкст, дзе на адной старонцы могуць сустракіць слоўны «дзяржбяспека», «праслушоўка», «страх» даў «ён» — не могуць не забараніць.

І вось, калі раман трапіў пад забарону, ўсё быццам стала на свае месцы. Калі пагартша тэкст — у словаў, здаеща, з'явіліся новыя сэнсы. Таму мне надалі гонар: быць забароненым

пісьменнікам у Беларусі 2009 года.

«НН»: Пра што «Параноя»?

ВМ: Пра каханне від ўмовах дыктатуры. Галоўны герой сустракае казачную прынцэсу з процымай грошай, аўто і кватэрай, якія часам дэманструе якісьці непадумны, амаль бязмежны, узровень усёдзволенасці. Дзяўчо выяўляеца каханкай кіраўніка дзяржавы. Герой і каханка кіраўніка дзяржавы ствараюць гніздзечка на знятай кватэры ў Заводскім раёне, наўні мяркуючы, што ўсякі ад усяго свету. Але на самрэч усе іх пышчоты і любошчы дэталёва фіксуюцца. Разгортаеца асаўтая драма, напісаная мовай пратаколаў гэба.

«НН»: Гэтая краіна, персанажы, месцы дэяния рамана ўсё ж рэальныя ці прыдуманыя?

ВМ: Немагчыма напісаць раман, не прыдумаўши краіну наўні. У май рамане Мінск — пазнавальны, але, вядома, гэта мой уяўлены Мінск, Мінск майстэрнай.

«НН»: Мінск — гэта...

ВМ: ...город-фантазм, горад, дасканала створаны пад картэжы. Горад, па якім, як ракавыя пухліны, раскіданыя месцы пазбаўлення волі і месцы, што папярэднічаюць пазбаўленню волі. Горад, у якім увесь час цёмна (вельмі дарочы), што раман выйшаў і пачаў чытацца амбіркоўца менавіта ў лістападзе). Горад шалёна прыгожага зімніга неба, замерзлых калюг ды іржавага савецкага посткансруктыўізму. Горад, у якім можна начуць водгудле выкананага Мураўеўм у Філармоніі фартэпіяннага канцэрта Мощарта. Горад, дзе ў зробленым з цэлафана бары «Духміны» п'юць піва пірэвратні і тролі. Гэта газета «СБ», што апісвае адпачынкі працоўнікоў МГБ, ажно хочацца іх любіць з усё змогі, якія толькі ёсць.

«НН»: Але дайце чытачу надаю — у рамане ўсё сканчана добра, каханне перамагае праслушоўку?

ВМ: Як на мяне — у рамане ўсё заканчваецца добра. Трыма абазцамі раней — і скончылася б кепска. Каханне не перамагае праслушоўку — праста таму, што каханне не можа што-коли в перамагчы. Каханне — кволе пачуці, яно робіць чалавека лепшым, дабрыйшым, чым ён ёсць, але каханне складае руки там, дзе ў цела ўбівца стала. Каханне — не пра перамогу. Каханне заўсёдзе — пра трох сумнью, але салодкую паразу.

«НН»: Усе ведаюць Марціновіча з «Белгазеты»: ён рэспектабельны, іранічны-цынічны. А тут — Марціновіч з беларускай літаратурой: з чорнай параной замест сцяя. Як гата ўсё спалучылася?

ВМ: У жыцці любога коміка раней ці пазней надыхаўдзіць момант, калі хочацца сесіі, выдыхнуць і сказаць: ну, халера, усё, не смешна. Паглядзіце, што здарылася з Зончанкам, маю на ўзбое аянную «Апавесі аб разуме». Пісаў свае жарцікі і кепікі і потым, на пэўным этапе,

яго «накрыла».

Разумееце, праста сякая-такая колькасць словаў не складалася ў белгазетаўскую рубрику «Хорошіе новости». Нешта надзвычай лірычнае і вельмі балючае назапашвалася, і вось — вылілася. У гэтым, дарэчы, прычына, па якой я пішу прозу, калі мне тужліва. Бо ў газеце ёсць пропыт, речай, (пра) якія я могу напісаць, калі мне весела.

«НН»: На якую публіку разлічвае беларус, які піша пасірскі, але пра Беларусь?

ВМ: Насамрэч я вельмі выразна разумею, што трэба пісаць па-беларуску, каб быць паўнавартасным беларускім пісьменнікам. І я ад уласнага комплексу ненаўнавартаснасці, недабеларускасці не пазбудуся праista таму, што я — як бы ні намагаўся — ніколі не напішу па-беларуску так, як магу цяпер пісаць па-расійску. Што зробіш: я і мае героя жывуць тут і не хоць нікуды сміграваць.

«НН»: У сувязі з забаронай, што будзеце рабіць далей з

кнігай?

ВМ: Нічога ўжо зрабіць з кнігай я не могу. Яна жыве сваім жыццем, як любы вялікі аўтамат. Ведаю, што рагацый на забарону тэксту стала тое, што раман нехта дасканаваў і выкладаў у сенціўных бібліятэках. Што будзе далей, залежыць ад процымы фактараў, у тым ліку цэнаву на расійскі газ.

Мая мара — каб мая кніга змяніла нешта ў чытачах і — хто ведае — у гэтай рэчаінасці, з якой яны перагукаецца. Каб у выніку «перагукання» зрабілася менш і тэкст застаўся ілюстрацый эмрачнаватых часоў, у якіх мы жылі, ды з якіх ужо выйшли.

Гутарыў ЛК

«Параноя» Марціновіча выйдзе па-беларуску ў ARCHE
Уркук з рамане Віктора Марціновіча «Параноя» будзе надрукаваны па-беларуску ў наступным нумары ARCHE. Ен выйдзе ў снегі і будзе прысвечаны айчыннай літаратуре, беларускамоўнай і расійскамоўнай.

Ініцыяцыя Марціновіча

Забарона — тыповы стан для беларускага незалежнага выдання.

Раман «Параноя» распавядае аб краіне, падобнай да Беларусі, і таму яго немагчыма купіць у кнігарнях.

Раман зняў з продажаў і oz.by — найбуйнейшая беларуская інтэрнэт-кнігарня. Старонка з вокладкай рамана адчыняеца з пазнакай «Продажа гэтага тавару больш не плануецца». Па тэлефоне супрацоўнікі аддзела абслуговуваюць oz.by рэйяць, што хоча закаць книгу, «більш не званіць на гэты конт». Да зняцця з продажу книга знаходзілася на oz.by у спісе бестселераў.

«Параноя» — першы твор мастакскай літаратуры па-расійску, які трапіў у сучаснай Беларусі пад забарону. Дагэтуль у не-негалосным спісе знаходзіліся «Случайнікі презідента» Паўла Шарамета і Святланы

Калінінай, «Расстрэльная команда» Алена Алкаева, «Лукашенко: политическая біографія» Аляксандра Фядуты. Ніводзін таваранаўцца ў дзяржжаўнай кнігарні не возьме на распяццё гэтыя выданні.

Але то палітика. А тут — твор мастакской літаратуры. Модны раман моднага аўтара, выдадзены расійскім выдавецтвам. Упершыню расійскамоўны аўтар сутыкнуўся з «сур'овымі буднімі» незалежнай беларускай культуры.

Беларуская кнігі знаходзіцца пад падзэрнінем апрыёры. Выдаўцы на ўласных машынах возіць іх па краіне і распаўсюджваюць на сустрэчах з чытагачамі і бо гэтыя выданні не пускаюць у кнігарні. А пісьменніку могуць адмовіць у памяшканні для сустрэчы з чытагачамі. А незалежную газету не бяруць на продаж у прыватныя крамы без дазволу аддзела ідэалогіі.

Цэнзура нецэнтралізаваная — самая эфектыўная. Чыноўнікі не маюць канкрэтных спісаў. Ёсць агульныя ўяўлэнні пра тое, што як мусіць выглядаць і што ўтрымліваць непажаданная книга. І хутчэй перастаюць, чым недастаюць.

Усё, што ўтрымлівае ў сабе элемент палітыкі, рэпартажу з сучаснага жыцця краіны, недзяржжаўнай ініцыятывы і нават гісторыі — тут ішам трамплине пад забарону. Ад дзіцячай кніжкі Уладзіміра Арлова «Адкуль наш род» і да філософскай працы Петры Рудкоўскага «Паўстанне Беларусі».

Сёня дзяржава можа націснуць настав на інтэрнэт-краму: як паказаў прыклад oz.by. Інтэрнэт-крама лёгкі «ластик» праз регистрацыйнае і падатковое занаддуцтва. І ўсё ж інтэрнэт, на часіце, неадъымны і некантроліруемы. Пашук тэксту «Параной» ў сенцыях зняў роўна чатыры хвіліны.

Сяргей Мікулевіч, Але́сь Пілецкі

АЦЭНКА КРЫТЫКА Архідэй-інтэлектуалы і жывёлападобны народ

Апісанне жыцця беларускага соцьому [у рамане Марціновіча] надзвычай схематычнае: краіна, насељеніе, жывёлападобныя істоты, пасядроўкі якіх жыве сярод пакутуюць, хаваючыся ў кавірнях і салонах дарагіх машынай, радзікі архідэй-інтэлектуалаў.
З «Параной» чытаг болей даведваецца пра багаты ўнутраны свет аўтара, ягоную эрудыцыю і здолнасць да вербалай акрамя якіх, чым пра краіну, у якой жыве. Дыктатар Мураўеў, пягледзячы на сваё ісціна-рускасце прозыпца, прыкульгаць апеку з Лапіцкай Амрыкы. З савіго, роднага траба адзначыць газету «Беларусь сёдня», якую вельмі дасцінна парадзіруе Марціновіч.

Будзімір, радыё «Свабода»

Вольскі запісай альбом класікі

За той год, што N.R.M. не выступаў у Беларусі, Лявон Вольскі падрыхтаваў альбом на вершы хрэстаматыйных паэтаў: ад Яна Чачота да Рыгора Барадуліна.

«Наша Ніва»: Лявон, дзе N.R.M.? Не чутно было амаль год...

Лявон Вольскі: 2009-ы мы абвесцілі годам тэсту нашым слухачам. І што высыялілаеца? Вельмі мала людзей павесцілі на пакуці абразы N.R.M. замест прэзідэнта. Ні табе грамадская (варушэння, ні масавых пратэстстаў! Ніхто не выйшаў на вуліцу і не кричыў: «Вярніце нам нашу музыку! Чаму яны не лабоюць?»

А пра «Мрою» — дык наогул плакаша хочацца: я ўжо сам пра яе забыў. Сёлета на «Басовішчы» граглі ва ўласабліені «Мрою», дык настолькі ўсё трывала забылася, што я ўласныя песні сляваў як кавер-версіі: інаноў вывучыўшы тэксты. А гітарысты вымушаныя былі здымаць ноты з уласных запісаў... Калі мы началі выступіць, апранутыя пад рокераў 1980-х, мы зігралі старыя аранжыроўкі, публіка стаяла трохі ачурмалася: маўляў, што за маскард? Потым, калі мы пераапрануліся ў нашу энэрэмайскую ўніформу, публіка ўгуроўле ў транс увалілася! Граем-граем мы як N.R.M.

якіх пятнаццаць хвілін, і тут выходзіць на сцену вядучы Шалкеўіч і абвішчае: «Усё, хлопцы, канец. Паліція кажа, што скончылася арэнда!» Так што сцэнальна забыць.

«НН»: Дык N.R.M. больш няма?

Лявон: Як гэта няма, калі мы граем канцэрт? А калі сур'ёзна, дык гадавая паўза — нечанае праства проста ўсё энэрэмайцы па творчых спраўах з'язжалі за мяжу. Па-другое, не было творчай пільнасці збираца разам.

Ну, не адчуваў мы патрэбы чарговы раз без новага матэрыялу ў ДК рабіць канцэрты!

N.R.M. — гэта хутчэй за ўсё праект чатырох самастойных творцаў. З іншага боку, у мене асабіста за гэты год жыццё змянілася кардынальна, ніколі не было такога пленінага перыяду...

«НН»: Словам, ёсь з чым паказацца публіцы? Ці проста лічыце абавязкам зрабіць канцэрт на 15-годдзе гурта?

Лявон: Тут ва ўсіх канцэртах: дзесяцігоддзі, дванаццацігоддзі... А мы нават не анансавалі, што нам у лістападзе споўнілася пятнаццаць. Бо ў гэтыя светлыя юбілеі прынята дарыць дачы на Канарах, чорныя «Інфініті»... А паколькі нам нічога такога не падараць, дык мы вырашылі, што юбілею не будзе. Пагатоў 15 гадоў — нікія не юбілеі. N.R.M. ёсь что скказаць, спадзяемся на дыялог, на нязмушаную гутарку з калядным налётам...

«НН»: Тым больш, цяпер вас не забараняюць...

Лявон: Так. То факт хутчэй пазітыўны, хаця ў адваротных умовах можна было жыць абсалютна нармалёва. Калі нас піярэлі як забароненых рэвалюцыянараў. Тады людзі ў Еўропе на нашыя канцэрты прыходзілі, каб паглядзець, што гэта за дзікія музыкі, якіх так жорстка забаранілі на радзіме? У разбэшчаным Берліне, дзе штоноч — дзясяткі розных канцэртаў мы збіralі поўныя клубы. Потым народ, відаць гаварыў: «Дзіўна. Звычайны рок-канцэрт... Чаму ніхто не страліць, нікога не забіць, нават, не было нікто не падаў міну!»

«НН»: Нашто тады было музыкам да Праляцкіскага хаджіні?

Лявон: Ня ведаю, якія ў іншых былі мэты, а мне не было зразумела, хто, куды тэлефане, каб

нас забараніць, што ўгурле гэта за забароны дэбільныя? Хацеў пачуць, што мы афіцыйна забароненыя. Пандросту прагнунуў, каб быў пацлаўленыя кропкі над «i». Альбо краскі над «ў». Але ў выніку высветлілася, што вечер змяніўся...

«НН»: Дык як лепей, так ці забароненым?

Лявон: І так і гэта. Таму што N.R.M. любыі стан падабаеца: і забаронены, і незабаронены. Мы гэта прайшлі, і любо забарону перажыўём з набыткам для сябе. Цяпер нават пасыпаліся настыльвія прапановы на шаму менеджэр зайграца на афіцыйных фэстах. Мы адмаялемся, бінегатычна выходзіць: ты самыя, што цябе ўсімі сіламі забаранілі, цяпер гасцінна рэкамендуюць паўдзельнічак. Пры ўсім пры гэтым, наўкі мін вядома, на перыфэрыі дагэтуль ёсь гэтыя «расстрэльныя» спісы, якія карыстаюцца дырэктаркі мясцовых ДК.

Угурле, я адмоўна стаўлюся да цвёрдай дзяржліні ў адносінах да рок-музыкі і любога іншага мастацтва.

«НН»: Як так: у дзяржавы не павінна быць палітыкі ў «дачыненні да музыкі»?

Лявон: Дзяржава і музыка ніяк не павінны перакрыжаўвацца. На прыкладзе айчыннай пісы, падтрыманай дзяржавай, відаць, што нічым добрым гэта не сканчыцца. Не верыць народ свайгапсе. Такая яна штучна. Нават замежны поп: там, прынамі, імпэт ёсць, энергія, бояны вольныя і не сядзяць на акладах, на прымусовых размеркаваннях блігетаў і раздачы квартэраў.

У нас павінна быць спрэяльнае заканадаўства для шоу-

менавіта тут.

шыць не ўзабаве?

Лявон: Яшчэ да Калядаў мае нарадышце выйсці супольны праект «Такога няма нідзе» — міні-мозікі у стылістыкі 60—70-х. Песні да яго напісці я, а выконваюць іх разам са мной і самастойнай Павел Булатнікаў, Вадзім Лодзік, Пугач, Віталь Артыст, Ганна Хітрык, Русы.

А ўжо бліжэй да вясны будзе солны праект, з дванаццаці песнямі на вершы хрэстаматыйных беларускіх паэтаў: ад Яна Чачота да Барадуліна. Альбом выходитць стылёвым разнастайні: песню на вершы Багушэвіча «Немец» зрабілі ў роле (у суаўтарстве з Памідоравым). Нечакана для сябе адкрыў вершы Кулішова, Чачота. Там будзе і Максім Танк з вершам «Вечер твай Радзімы». Або верш Барадуліна «Белая яблыня грому» — я дагэтуль не могу асагнучы, што там зашыфравана, але неяк душой адчуваецца, што нешта сур'ёзнае.

Гутарыў ЛК

БІБЛІЯТЭКА

Гісторыя без міфаў

Выйшла «Гісторыя Беларусі ад сярэдзіны XVIII ст. да пачатку XXI ст.» аўтарства Алега Латышонка і Яўгена Мірановіча.

У прадмове гэтыя беларускія гісторыкі з Польшчы адзначаюць «адстойваць перш за ўсё беларускі... пункт гледжання на гістарычную падзею. Але без прамірнага шанавання беларускіх гістарычных міфаў». Такія заявія зদольна выклікаць цікавасць да кнігі.

Польскі варыянт кнігі выйшаў у 2002 г. У беларускім выданні дададзена пімат ілюстраций, а агляд падзеі даведзены да 2006 года. Аўтары мяркуюць, што кніга будзе цікавая школьнікам і настаўнікам.

«Яна папулярна напісаная. У добрым сэнсе гэтыя слова. Гэта масавае выданне, у адрозненіе ад ранейшых беларускамоўных публікацый таго ж Латышонка», — кажа гісторык Алеся Пашкевіч, навуковы рэдактар выдання.

Разам з невялікай цаной гэта дае працы Латышонка і Мірановіча вялікія шанцы на папулярызацію.

Алесь Пілецкі

Яўген Мірановіч

гісторык. У 1980 скончыў філіял Варшаўскага ўніверсітэта ў Беластоку. Доктар гістарычных науک, прафесар. Задзчык кафедры беларускай культуры Беластоцкага ўніверсітэта і рэдактар часопіса «Bialoruskie Zeszyty Historyczne». Аўтар «Найноўшай гісторыі Беларусі».

Алег Латышонак

гісторык і грамадскі дзеяч. У 1980 скончыў філософска-гістарычны факультэт Ягелонскага ўніверсітэта ў Кракаве. Доктар гістарычных науک, прафесар. Аўтар больш чым 200 гістарычных артыкулаў. Па-беларуску выйшлі ягонія книгі «Нацыянальнасць — беларус» і «Жайнеры БНР».

11 снежня (пятніца) адбудзеца презентація «Гісторыі» з удзелам Алега Латышонка ў мінскай «Гістарычнай майстэрні» (вул. Сухая, 25). Пачатак а 16.00.

12 снежня (субота) кніга з удзелам Алега Латышонка будзе презентавана ў Рэчыцы (пачатак а 14.00) і Гомелі (вул. Палеская, 52). Пачатак а 17.00.

13 снежня (недзеля) Латышонак сустэрненца

«Фальшывая гісторыя — гэта настайніца фальшывай палітыкі»

«Мірановіч быў першым незалежным беларускім кандыдатам у польскі Сойм, а Латышонак — лідэрам Беларускага демакратычнага аб'яднання, аднайш на той час партыі нацыянальнай меншасці ў Польшчы. Гэта дзеяцнасць якіх і вылечвіла нас ад рамантычнага погляду на свой народ і ягоную гісторыю. Мы разумеем, следам з вялікім польскім гісторыкам Юзфам Шуйскім, што «фальшывая гісторыя — гэта настайніца фальшывай палітыкі».

Ці ж трэба для гэтага лепши доказ, чым параза Беларускага Народнага Фронту «Адраджэнне», які ў свой час пабльгта Беларусь з Вялікім Княствам Літоўскім?

Са «Слова да беларускага чытача», прадмовы аўтараў да беларускага выдання

з чытачам Магілёве (пачатак а 14.00), у Палацы культуры вобласці.

У той самы дзень Алег Латышонак чакае чытачаў сваіх кніг у Орши (пачатак а 18.00).

Скончыцца праграма презентальнай 14 снежня сустэрнэй з чытачамі ў Наваполацку ў 19.00 (вул. Алямійская, 2, офіс ТБМ).

Се презентація адбудзеца ў рамках кампаніі «Будрэма».

Дзе ўсё ж адбывалася каранацыя Міндоўга?

Піша Алег Дзярновіч.

Многі факты, якія падаюцца бясспрэчны, не заўжды настолькі відавочныя, як нам падаецца сёння. Весь ужо больш за 430 гадоў працягваюцца спрэчкі пра месца каранацыі карала Міндоўга, заснавальніка дзяржавы, што стала вядомая пазней як Вялікае Княства Літоўскага. У пеўныя перыяды гэтая дыскусія ўспыхвала з новай сілай.

Хістанні Стрыйкоўскага

Праблема ў тым, што кірніцай XIII ст., часнай Міндоўгу — славянскі летапіс, ніемецкіх хронік, папскі дакументы, — не указываюць такога месца. Не да канцы ясным яно ўжоўлялася і гістарыёграфам XVI ст. Аўтар першай друкаванай гісторыі ВКЛ, паляк з паходжання і патрыйт Вялікага Княства Мацей Стрыйкоўскі першапачатковы, у 1574 г., у сваій паме «Ганец цноты», напісанай па-польску, такім месцам называў Кернаў:

По тым ахрыцісці, Мендорль названы,
На Літоўскіх каралеўства каранаўны,
У Кернаў з дзволу папскага і імператарскага.

Праз два гады Стрыйкоўскі зноў вярнуўся да гэтай версіі ў паме-хроніцы «Аб пачатках...»:

Не даў сібе Папа дуга прасіць, бо было гэта яму міла,
Што такая вялікая і слáунáя дзяржава ахрыцісцілася.
Ураз Карону справіў і Рыме асвяціў.
А легатам сваім да Літвы пільна ле несці загадаў.
Так яго з волі папскай укаранавалі
У Кернаў і літоўскім каралём абвясцілі.

Кернаў (Кірніца), што знаходзіцца ў Віленскім павеце і размешчаны паўночнай літоўскай стаўцы, супрадукты, бывшы значным племянінам цэнтрам Аўкштоты. Той яе часткі, якая, паводле легенды пра Палімона, была названа пераселенцамі з Рима, прыдкамі літоўскай шляхты, Лістубаній (берагам трубы), а ў скарочанай версіі — Літвой. У XIII—XIV стст. Кернаў узўліў сабой сістэму драўляных замкаў і размешчаны побач з ім гардпакое паселішча. Даследаванне паахвашчанія паказвае, што ў Кернаў таго часу жылі як паганы, так і хрысціяне — менавіта славянізаваныя кірвічы прасунуліся так далёку на Захад. Ніемецкія рыцары неаднаразова рабілі напады на Кернаў, пакуль не знішчылі горад у 1390 г., пасля чаго ён ужо ніколі не адрадзіўся ў быўшой сіле. Не дзіўна, што Стрыйкоўскі прысьвіціў століцы ўнії Вялікага Княства, які часам называюць «першай стаўцы» Міндоўга.

Але ўжо ў канцы XIX ст. погляды гісторыкаў пра месца каранацыі Міндоўга падзяліліся. Частка расійскіх гісторыкаў давярала паведамлению Густынскага летапісу. Польскі ж гісторык Ляткоўскі лічыў Наваградак адным з найважнейшых цэнтраў Міндоўга, але не мог сабе ўяўіць там каранацыі, бо у той год адбыўся паход Данілы Галіцкага ў Панямонне. Але ж та паход быў зімой, бо, паводле летапісаў, якія не змаглі прыбыці на нападому Данілу з прычыны вялікага снегу. Каранацыю ж Міндоўга традыцыйна адносіць да лета:

Алелькавіч, якія сталі ягонымі мецэнатамі. Случкі ж двор быў тады багаты на рукаўпісы, якія не дайшлі да нашых дзен. Магчыма, што выяўленыя тады матэрыялы паўплывалі на ўцілінні гістарыёграфа пра каранацыю Міндоўга ў Наваградку. У любым выпадку за гэтым сцвярджэннем стаялі калі не факты з дакументам альбо прыгадкі ў старажытных летапісах, то, прынамсі, погляды таго магнацага асвяроддзя, якім Стрыйкоўскі знаходзіў сабе падтрымку.

Уяўленні XVII стагоддзя

Тое, што існавалі неўкія іншыя звесткі, неўдомныя нам, паказвае лаічнаму «Гісторыя Літвы», створаная Альбертам Вілокам-Каяловічам у 1650—1669 гадах. Эты гістарыёграф пісаў: «З вялікім ушанаваннем прыняў паслоў [Міндоўга] [Папа] Іннацій IV, а карону паслаў праз Гейндрыха... Той з арцыбіскупам Рыжкім у полі ў Наваградку (бо ў Наваградку было не было такіх вялікіх храмаў) па звыклым абраадзе каранаваў новага караля».

Гэтая дэталія пра поле пад Наваградкам вельмі цікавая і сведчыць, што Вілок-Каяловіч у сваій працы базаваўся не толькі на паведамлэнні Стрыйкоўскага. Хоць вядома, што першай часткай кнігі Каяловіча ўтрымлівае пераважна пераказ «Хронік...» Стрыйкоўскага, з якой гістарыёграф XVII ст. выкінуў саму фантастычную звесткі.

«Наваградскую версію» паўтарае яшчэ адзін помнік XVII ст., Густынскі летапіс: «У тое ж лета вялікі князь літоўскі Міндоўг каранаўшы на караля пад Наваградку, за блаславленнем Папы Іннація...» Кірніцы «наваградской версіі» адзначаюць, што Густынскі летапіс — помнік тэндэнцыйны. Ён створаны ва Украіне, і сімпатыі ягоных стваральнікаў — на баку праваслаўя. Таму, маўляў, яны і «выступілі» на баку Наваградка. З іншага боку, Густынскі летапіс часткова базаваўся таксама на крыніцах, неўдомных сёння.

Дыскусіі гісторыкаў

Але ўжо ў канцы XIX ст. погляды гісторыкаў пра месца каранацыі Міндоўга падзяліліся. Частка расійскіх гісторыкаў давярала паведамлению Густынскага летапісу. Польскі ж гісторык Ляткоўскі лічыў Наваградак адным з найважнейшых цэнтраў Міндоўга, але не мог сабе ўяўіць там каранацыі, бо у той год адбыўся паход Данілы Галіцкага ў Панямонне. Але ж та паход быў зімой, бо, паводле летапісаў, якія не змаглі прыбыці на нападому Данілу з прычыны вялікага снегу. Каранацыю ж Міндоўга традыцыйна адносіць да лета.

Пасля выхаду ў свет праці Міколы Ермоловіча дыскусіі ўспыхнулі з новай сілай. Падобна, што ўказаванне таго ці іншага месца каранацыі Міндоўга дае падставы для рознай інтэрпрэтацыі ранніх гісторыяў ўсіх Вялікага Княства. Але ж ў гэтых дыскусіях часам блытаюцца розныя панаванні: разідніца Міндоўга — месца каранацыі — стаўца. Месца каранацыі, як сведчыць еўрапейская гісторыя, зусім не абавязковая павінна супадаць са стаўцай. Дык і можем у тагачасных умовах мы казаць пра стаўці ў сучасным сэнсе слова — як месца размяшчэння цэнтральных органаў улады і кіравання?

Найноўшыя літоўскія версіі

У сучаснай літоўскай гістарыёграфіі пазбягточна канкрэтнайа звесткі месца каранацыі. Але дзве экзатычныя версіі тады з'явіліся. Стваральнік першай, археолаг Урбанавіч, лічыць, што каранацыя адбылася ў Віленскім кафедральным касцёле. Гэта

версія заснавана на інтэрпрэтацыі вынікаў раскопак на тэрыторыі Ніжняга замка ў Вільні і паведамлэнні ўзнанай «Хронікі Рывіуса», складанай у пачатку XVIII ст. Урбанавіч называе рэшткамі язычніцкага капітча дзве лесвіны неўдомнага прызначэння, якія былі знойдзены на падчас раскопак, і лічыць, што менавіта тут знаходзіўся паганскі алтар, зіншчаны Міндоўгам перад сваім хрышчэннем і каранацыяй. А так апісвае ў «Хронікі Рывіуса», у якой ўсё ж не названа, што гэта за месца. Магчыма, выяўленыя пад Віленскай катэдрарай археалагічныя аўкштоты і можна датаваць ХIII ст., хоць многія специялісты сумніваюцца ў гэтым. Але прывязка да каранацыі Міндоўга да падтрымліваецца большасцю.

Мы бачым, што літоўскі гісторыяграфія ў цэлым скептычная адносіцца да «наваградской версіі», але пры гэтым і «віленская версія» каранацыі выглядае вельмі экзатычнай, ды не падтрымліваецца літоўскай даследчыцкай. У такой сітуацыі многім сур'ёзным гісторыкам з Вільні прасцей проста ўхіляцца ад вызначэння месца каранацыі.

Заканчанычаючы агляд, можна адзначыць, што толькі ў XVI ст. былі вызначаныя два «прыэтэнты» на месца каранацыі Міндоўга — Кернаў і Наваградак. Але ў цэлым гістарыяграфічнай традыцыі XVI—XVII стст. указавае на Наваградак. Эты ту даследчыцкі заслужаны звярок з Наваградак, адзін з найважнейшых цэнтраў першай ўзімкі дзяржавы, стаў сімвалізаціў альбо ідэалагічных слупоў гэтага палітычнага народа.

Найноўшая ж версія належыць Томасу Баранаўскому і грунтуюцца на атаясамленні Летові з граматы Міндоўга Ніемецкаму ордэну ў 1253 г. («аддану ў Летові...») з гардзінічам на рачу Летава на поўначы сучаснай Літоўскай Рэспублікі. Версія гэтай базуецца на падабенстве называў. Але ж у Летові і называлася Летові. А плях супадаць.

Галубцы, свіння ножкі і — ох! — рулька

Цікавы рэпціт галубцоў — з вішневым варэннем і цёрткай булкай — даведалася ад кароннага мінчаніна Валерыя Бельскага. Паводле ягоных словаў, менавіта такім ягоная мама ў 1950—1960-х часавала пісменнікай — Алеся Адамовіча, Валянціна Тараса, які прыходзілі да суседа Бельскіх па камунальнай кватэры, літаратара Мікалая Татура. Жылі тады Бельскіі ў так званым «доме спецыялістаў», што ў Мінску на праспекце Незалежнасці, 43.

Цікава, што рацэпту галубцоў ніяма ў кнізе Вінцэнты Завадскай «Літоўская кухарка», якую Караткевіч называў «першай нашай кухарской кнігай». А страва ж самая што ні на ёсьць беларуская. Не сялянская, канешне, бо складаная і вымагае шмат часу на прыгатаванне. Больш мяшчанская ці нават шляхецкая.

А вось запечаныя свінняя ножкі — страва самая што ні на ёсьць сялянская і простая. Але падабаеца і багеме. Рацэпт пададае мені адна з найлепшых перакладын беларускай літаратуры ў Польшчы і надзвычайна цікавы чалавек Малгажата Бухалік. Менавіта яна перакладала кнігу Ігара Бабкова «Адам Клакоцкі і яго цені», сёлета вылучаную па прэстыжнайпольскую літаратурную прэмію Angelus.

Яна прызналася, што любіць свінняя ногі да такой ступені,

што, гатуючы, заўсёды з'ядзе частку праста адваранымі, бо не мас сілуй цярпець, пакуль яны яшчэ і занікуцца.

А яшчэ пані Малгажата сумуе, што прапалі ў Польшчы свінняя хвасты, а таму немагчыма стала зварыць на памянінных хвастах суп-капусняк. Аказваецца, ціпер ва ўсім Еўрасаузе хвасты парасятам абразаюць ва ўзросце 2-5 дзён... Бяда! «Мусіць, стану ўяраскентыкам!» — кажа перакладыца. «Тады пераїзджайце да нас, — раю я. — У нас хвастоў пакуль хапае».

Стравы са свініх ног — улюблёны беларускія ўвогуле, і беларускія літаратурныя ў прыватнасці. Засяродзімся на рульцах — гэта тое, што вышыя «свініх ножак», ужо скарыстаних спадарыніх Бухалік.

Дык вось, рулькі свінія, дзякуючы іх колькасці на свінай туши ды наяўнасці мяса пад скурай, сталі беларускай нацыянальнай стравай ужо даўно. Паслухаіце, што кажа пра іх літаратар Уладзіслаў Ахроменка: «Пры канцы 1920-х жылі ў Гомелі дзея сябровікі: беларускія Марыя і ўйрэйка Сара. Сара была старэйшай сястры ў шматдзетнай сям'і і заўсёды на ракала — як з куркі што гатуеш, дык малыя браты-сёстры спакою не даюць: маўляў, ножку мне, нічога іншага не хачу! А дзе ўзяць на іх усіх, як у куркі

толькі дзея нагі? — абуралася Сара.

І вось аднойчы ўвосень прыходаіць Сара ў гості да Мары і бачыць, як сябровіны бацькі разбіраюць кабана. Камсамолка Сара не была рэлігійнай, і таму прыняла запрашэнне пакантаўца свежаніны. Больш за ёсё яе

з якіх гаспадары перадалі яўрэйскім дзёткам.

— Ціпер ты разумееш, чаму мы свіній гадум? — запытала ся на развітанне Марыя. — Бо ў кабана чатыры нагі, усім хапае!

Марыя — гэта мая бабуля, Марыя Сазонтаўна Раманава, 1908 г. н., ужо нябожчыца. На-шым стравам яна навучылася

ад сваёй маці, Вольгі Мінаўны, 1879 г. н., а яўрэйскім намайст-рачылася ад той жа сябровікі Сары, і не толькі ад яе. І мянє ўсіму навучыла...

І ціпер спадар Ахроменка ча-стуе сваіх шматлікіх сяброві-гэ-тай самай рулькай і чуе толькі захоплены водгук!

Наталка Бабіна

Літаратурныя галубцы

200 мяса без костак, 800 г капусты, 1/3 шклянкі рузы, 1 не-вялікая морква, 1 ст. лыжка цёртых белых сухароў, 1 ст. лыжка тамата-пюре, 2 ст. лыжка смятаны, 1—2 ст. лыжки вішнёвага варэння без костачак, соль, перац.

Мяса пракруціц прац мясарубку, рыс абаварыц кінлем і дадаць у ім пастаяць,

пакуль не астыне вада. Рыс астудзіц, змяшачь з мясным фаршам. 1 галоўку здробніц, прыпушціц да мяк-касці на патэльні, дадаць у фарш. Фарш пасаліц, папярчыць, стараніца перамя-шачаць.

Разбраці капусту на лісты, ашпарыц кіпнем і дадаць у гарачай вадзе 5—7 хвілін. Дастанц лісты з вады, ас-тудзіц, раскладніц на стале. Калі чаранкі лістоў тоўстыя, зре-зачаць іх да таўшчыні.

Галубцы можна прыгатаваць без смя-таны (калі траба, каб яны дайжэй захоўваліся), у гэтым выпадку трэба ўзяць трохі больш тамату.

Свінія ножкі па-перакладчыцку

Свінія ножкі, соль, перац чорны гарошкам, лаўровы ліст, гваздзік, майран, іншыя спецыі на смак, мёд.

Узяць свінія ножкі — чым больш, тым лепш. Адварыць іх на малым агні ў падсоленай вадзе з лаўровым лістам, зярніткамі чорнага перцу, гваздзікам, майранам і іншымі спецыямі па смаку. У звычайнай пасыпакі з дадаць гэтым соусам галубцы. Тушыць на слабым агні пад по-крыўкай або ў духоўцы без покрыўкі 30—40 хвілін. Падаць у соусе, у якім тушыліся галубцы, можна пасыпакі здробненай зелянінай.

Галубцы можна прыгатаваць без смя-таны (калі траба, каб яны дайжэй захоўваліся), у гэтым выпадку трэба ўзяць трохі больш тамату.

каварцы — недзе паўтары гадзіны. Ножкі мусіць разварыцца да поўнай мяккасці і зрабіцца клейкімі. Гатоўныя ножкі дастаць, астудзіц, можна начарці мёдам і запечы на прайці картокага часу ў вельмі гарачай духоўкі да з'яўлення хрумсткай залацістай скарынкі. Мастацтва прыгатавання гэтай стравы палаігае ў тымы, каб не перасушыць яе і каб пад хрусткай скарынкай ножкі заставаліся мяккімі, ліпкімі і сакавітмі. Падаць з хренам.

Рулька з 1879 года

1 свінія рулька, час-нок, спецыі, карэнні, соль, цыбульнае лупін-не, вада.

Свінію рульку дбай-на абскрэбсі нажом. Шчэць, калі ёсьць, аб-маліць. Зубчыкі час-наку парэзаны на дзве-чатыры часткі кожны, і добра нашпігаваць імі рульку. Часнака не шкадаваць — колькі ў рульку ўлезе, столькі і даваць. Нашпігаваную рульку пакласці ў кас-труло, пасаліц, дадаць карэннічкі са спецыямі і заліць вадой. Дадаць цыбульна-га лупініна, бо яно дае вельмі прывабны ко-лер. Праз хвілінай дваццаць, як вада ў рондалі закінціць, зліць яе, пакласці рульку на паніву і пастаўіць у нагрэту духоўку. Калі на рульцы зазяе залатая скарынка — падаваць на стол з цёртым хренам і час-таваць гасцей пад поў-ную чарку.

Першы фестываль актуальнага украінскага мастацтва ў Беларусі

Субота, 12 снежня
14.30 Анимация.UA

17.30 Творцы вечар
Сашка Ірванса,
мадэратор:
Уладзімір Арлоў

Нядзеля, 13 снежня
14.30 Дакументалістыка.UA

17.30 Паэтычны слэм
«Зорныя войны» Эпізод III
Беларусь vs Украіна
слэм-майстар:
Андрэй Хадановіч

Арганізатор:

Партнёры та інформацыйны спонсары:

belarus.org.ua

**«У» галерэя,
пр. Незалежнасці, 37А**

Наша Ніва

КАНЦЭРТЫ**N.R.M.**

17 снежня ў 19-й у к/з «Мінськ»

— вялікі акустычны канцэрт N.R.M.

Канцэрт Віктара Шалкеўчыка11 снежня ў Галацікульпурье-
тэранау (вул. Янкі Купала, 21)
бандура Віктара Шалкеўчыя ступае з прэ-
граўмі «Легенда і наева». Пачатак у 19-й.**IQ48 у «Добрых мыслях»**12 снежня ў Фальваркі «До-
брый мысль» (вул. Магілёўская, 12) рок-гурт IQ48 сыграе «Самы
дழнавы канцэрт». Такім чынам муз-
ыкі прэзентуюць выклад свайго пер-
шага DVD — «Зрабі сам. Акустыка».**Рок-Калады — 2009**13 снежня ў R-Club'e (вул.
Сурганава, 26) — Рок-Калады — 2009.
Спецыяльныя гости: Юры Міхай-
лав, Alex Sigmer, 3t.ON, Roman-
tiside, Allion, «Забыты горад».**Фэшншвартэт**17 снежня ў 19-й у Валікай зале
Белдзяржфілармоніі пачынаецца кан-
цэрт з нагоды шведскай нацыяналь-
нага свята Пасці і заканчэння тэрміну
шведскай старшынства ў Еу-
рапейскім Саюзе. «Фэшншвартэт» —
легендарны шведскі струнны ансамбль,
музыкі стыль якога дакладна можна
апісць як «фюнк», але ён вартоўца
ад вытанчанага выканання класікі і
джаз да эксперыментальнага року.**«Тузін» на паддашку**Інтэрнат-партал «Тузін Гітоў» 19
снежня ладзіць вечарыну з нагоды
сафіроў шашыгодаў. Бірзуль уздел
IQ48, Pomidoroff, Алег Хаменка
з гурта «Палачы», гурт Jelenov і праект
удзельнікіні гурта «Люкс» — Акіте.
Упершыню «тузінскую» інвіза
пройдзе ў Віцебску, у клубе «Чер-
дачоў». Пачатак а 20-й.**ІМПРЭЗЫ****Алег Латышонак прэзентуе**
Прэзенташеніе новай кнігі Алега Латышонака і Янкія Мірановіча «Гісто-
рія Беларусі ад сярэдзіны XVII да**дзе варта быць**выстава фотадзімкаў Ларысы Са-
лодкінай «У абе́къве — слу́чане».**Дзень адкрытых
дзвярэй у Музеі
народнага мастацтва**12 снежня Музей беларуска-
га народнага мастацтва ў Рубі-
чах праводзіць Дзень адкрытых
дзвярэй з нагоды свайго 30-годдзя.
**У пошуках Атлантыды.
Опса**У галерэі «Вільня» (вул. Калі-
ноўскую, 55) да 14 снежня пра-
чуе выставка «У пошуках Атлантыды.
Опса», заснаваная па выніках гленэру,
які праходзіў у вёсцы Опса Браслаў-
скага раёна. Мэта пленэру — пошук і
падтрымка маладых мастакоў.**Галадамор**У «Галадамор» (вул. Сухая,
25) у Мінску працуе
фотавыставка «Такаранія голадам:невядомы і генеалогікі Украіны 1932—
1933», прымеркаваная да Дня памяці
ахвяраў Галадамора.**Фотавыставка «Вільня»**Фотавыставка Iлгара Барсукова «Фа-
таграфіі 1969—2009 годоў» працуе
да 20 снежня ў галерэі «Мір
Фота» (вул. Прывітская, 10).**ТЭАТРЫ****10 снежня**Тэатр імя Горкага — «Сыходзіў
мужад жонкі»Купалаўскі тэатр — «Вячера з
думнем»

Тэатр юнага глядчыка — «Блінджко»

11 снежняТэатр юнага глядчыка — «Дарога
на Вілеўку»Тэатр оперы і балета — «Сельскі
гонар»Тэатр імя Горкага — «Сыходзіў
мужад жонкі»

Купалаўскі тэатр — «С.В.»

12 снежняТэатр оперы і балета — «Чароу-
ная флейта»Тэатр юнага глядчыка — «Шчэ-
куно»

Купалаўскі тэатр — «ГендерльБах»

Тэатр імя Горкага — «Лініі хоры»

Тэатр беларускай драматургії
— «Лістар Розырыш»**13 снежня**Тэатр оперы і балета — «Чароу-
ная флейта»Тэатр юнага глядчыка — «Шчэ-
куно»

Купалаўскі тэатр — «Васа»

Тэатр оперы і балета — «Набакоў»

14 снежняКупалаўскі тэатр (малая сцэна) —
«Дзікае палавінне каралі Стхага»Купалаўскі тэатр — «Я не пакіну
цябе»**15 снежня**Тэатр імя Горкага — «Валіццяна
дзень»Тэатр беларускай драматургії
— «Алі скончыца вайна»

Купалаўскі тэатр — «Арт»

16 снежняКупалаўскі тэатр — «Сымон-
зьвяка»

Тэатр імя Горкага — «Бег»

Тэатр оперы і балета — «Алек»

Тэатр беларускай драматургії
— «Хто пакаже мадам»**17 снежня**Тэатр беларускай драматургії
— «Вартаны глядчыра»

Тэатр імя Горкага — «Фралыны мажу»

18 снежня

Тэатр юнага глядчыка — «Жаніхі»

Тэатр оперы і балета — «Кармен»

Тэатр імя Горкага — «La запытам
вазер»**19 снежня**Тэатр імя Горкага — «Дзядо-
мовіака»

Тэатр оперы і балета — «Кармен»

Тэатр імя Горкага — «La запытам
вазер»**20 снежня**Тэатр оперы і балета — «Церам-
церамік»Тэатр беларускай драматургії
— «Фук-марафлавец»Тэатр юнага глядчыка — «Дзядо-
мовіака»

Тэатр імя Горкага — «Васа»

Тэатр оперы і балета — «Набакоў»

КІНО**Камедыя
натужлівых
усмешак****Так сабе канікулы (Old Dogs)**

ЗША, 2009, каліровы, 88 хв.

Рэжысёр: Уолт Бекер**Жанр:** Камедыя**Адзнака:** 4,5 (з 10)Жывуць сабе два біанасоўцы-
працоўлікі. Рантам акказаеца, што ў
аднаго з іх ёсць дрец. Ен іх ніколі не
бачыў. Навесцілі ёнца музыка пас-
бываць з ім ходы да тэле. Але ж тут
найлічоўца выгады контракт...Карынка пра «Старых саба», якія
чамусы пераклікаюцца як «Канікулы»
— камедыя натужлівых іграў на па-
турты гадзін. Прыцісніце дверці
машыны і пальцы, падталены складкі
лагер (навязіў, называючы «спіл-
неркім», «офісыўльныкі», недарычнія
у дэйлічай кампніі, і механічна-элект-
рычныя ўсмешкі).Усе гэта з поспехам магі ў разы-
раць манекены. Але ў фільме акторы
— Робін Ульямс і Джон Траволта.
Гэта трохі ратуе, хоць акторы выгля-
даюць нічтожна-плоскі, без агальку.Бачна, што рэжысёру блізкая тэма
старых гарэз (але не блізкая мудрасць
і талент). Глос — у фільме адсутнічае
папулярны і плезантны гумар (затое пад
звязку «блізкім жарту»).Наглядзены на дэлку не геніальная
якасць, камедыя здроўяльная і кіаск-ро-
гат у публікі. А на беларускіх кіасках
амаль не мае адзінковых водку.**Андрэй Расінскі**

Польскі sztuki i штучкі

Кастрычніцкі пасці, 11
Тэлефоны для дзвядак:
(029) 217-78-00
(029) 514-02-09

**Алімпія Аякае. Прамысловы
дизайн.**

СПОРТ**Хакей**У рамках регулярнага першынства КХЛ
у Мінску пройдзе два матчы: 9 снежня
— «Цітак» (Мінск) — «Лафахім» (Ніжні Ноўгарад); 11 снежня — «Дына-
ма» (Мінск) — «Ак Барс» (Казан). Матчы
пройдзяць у 19-й у Палацы спорту.**ВЫСТАВЫ****«Усё лятыць і лятыць
тыя коні...»**11 снежня ў 18-й у бібліятэцы
імія Пушкіна (вул. Гікала, 1)**ЛК, АП**

Гульні для чужых

Якія камп'ютарная забаўкі распрацоўваюць беларускія кампаніі?

Камп'ютарная гульня — не толькі забаўка для падліткаў. Гэта і паказычы тэхнічнага развіція краіны. Надзвычай складаны тып праграм — сведчанне высокага ўзроўню камп'ютарызацыі.

А гісторычныя гульні маюць істотны іздадзілчынскі складнік. Калі большасць праграм распрацоўвалася на Захадзе, амаль кожны бандыт у іх аказваўся «благім хлопцам з Расіі». А ў расійскіх гульнях падліткам прапануецца дапамагы непераможнай расійскай арміі паставіць на калені Еўропу.

Другая сусветная — наша ўсё

У Беларусі больш за два дзесяткі кампаній, якія спецыялізуюцца на стварэнні гульняў. Большасць распрацоўвае «казальныя» праграмы, разабораці ў якіх не складана і школынскі, і хатній гаспадын.

Наўбуйнейшая кампанія — «Геймстрым» — спецыялізуеца

богаты складаных праектах. Яна працуе ў рамках Парка высокіх тэхнолагій і ўжо выйшла на міжнародны ўзровень, заключаючы дамовы то з расійскім, то з японскім калегамі.

Самая вядомая беларуская гульня — «Аперацыя «Багратыён», якая была прызнаная найлепшай камп'ютарнай стратэгіяй на постсовецкай прасторы ў 2008 годзе. Міністэрства адукцыі нават рэкомендавала выкарыстоўваць яе на ўроках. Ухваліла і Адміністрацыя презідэнта. Прауда, чыноўнікі не ўлічылі, што ў гульні можна ваяваць і за немітаў... І з тым як поспехам перамагчы.

Малпы, мядзведзі і ўсе-усе-усё

Ёсць у Беларусі кампанія, Steel Monkeys («Стальнія малы») — стваральнік гоначных гульняў і «страйлян»). Беларусы прыкладлі руку і да папулярнага цыклу офіцных гульняў Moornluhn. У афіцыйных частыні гульні курица спаборнічае з астатнімі героямі ў гонках. Галубы ж праект Steel Monkeys — крымінальная драма з экшнам Лас-Вегаса. Яна ствараеца пяты год.

Усе з SADy

Наступіла пара года, калі ад раніцы трэба паліць светло ў хаце. З паўдня — цячніе. Настрою нікага німа. Психолагі завуць гэта сезонным эмацыйным разладам (SAD). Як яго перамагач?

Паводле статыстыкі, да гэтай хваробы схільныя 6% амерыканцаў, 8% канадцаў, 10% британцаў і 20% жыхароў скандынаўскіх краін, піша Wall Street Journal. Чым далей ад экватара, тым больш людей пакутуюць на SAD.

Беларусь не выскочічыне — паглядзіце на твары пасажыраў у метро раніцай. Людзі ўжо стомлены, а дзень і начаць не паступе. Сімптомы: дэнтрація, млявасць, раздражнільнасць. Калі ў вас рэзка падвысіцца апетыт і вы прагніце вуглеводных прадуктаў, гэта таксама адзнака з прыкметай SAD.

Выскочае SAD, найхутчэй, памянічніне светлаговага часу сутак увесені і ўзімку. Скарачэнне дні парушае біялагічныя гадзіны, якія адказваюць за алучванне часу. Або церма руінне прапрысы ў мозгу, якія адказваюць за настрой. А меншай колыхасць сонечных променяў абвастрае недахон

вітаміна D.

Але гэтыя тэорыі не тлумачаць, чаму пік сімптомаў назіраецца ў студзені і лютым, калі дзень ужо расце. Ці чаму SAD больш моцна праўліцца ва ўзросце ад 18 да 30 гадоў, ці чаму жанчыны пакутуюць адзюгі ўтрыа часцей за мужчыну. Пры гэтым, да прыкладу, сирод насленіцца Ісландскія лётага захворвання амаль німа.

Самае папулярнае лячэнне — святлотэрапія. Траба пасядзіць перад яркай лімпітай 15—20 хвілін у дзень, разія навукоўцы з Калумбійскага ўніверсітэта (ЗША). Гэта дапамагае пабавіцца 80% сімптомам. Вынік маюць быць праз тры дні, хоць лячэнне варта працягваць мінімум трох.

Антыдэрэсанты. Калі светло не дапамагае, можна паспрабаваць пігулкі. Але ўсё ж святлотэрапіе чине іх ў сабе менш паконных ефекту.

Вітамін D. Ён выкарыстоўваецца арганізмам пад час уздзення на скрупу сонечных прамініў, узімку яго колыхасць разка памяніца. Загар у саліры дапамагае арганізму выкарыстоўваць вітамін D і падніміць настрой за кошт стымулациі энзімінаў. Аднак такі загар наўсяк не сур'ёзную рыхлыку —

вітамін D.

Фрукт памерам з мяч

Памэла — абсалютна натуральны і карысны плод.

Калі вы пабачыце на прыліваках апельсині памерам з футбольны міячык — не пахожаеце. Гэта не вынік генетычных мадыфікацій. А абсалютна натуральны і карысны фрукт — памэла.

Памэла паходзіць з паўднёва-ўсходняй Азіі, Малайзіі, астралюбі Танга і Фіджы. Ён быў вядомы ў Кітаі ажно з 100-га г. да нашай эры. Была версія, што памэла — вынік мутаціі апельсіна із грейпфрута. Але ўсё наадварот: па меркаванні спецыялістуў цытурусаў генетыкі, гэта грейпфрут — нашчадак памэлы. Вага плода можа дасягаць 10 кілаграмаў, дыяметр — 30 см.

Агулам памэла выйграе у грейпфрута — ён не горкі, яго прасцей чысціц, ім складаны запахіца. Яшчэ адно адрозненне: скруку ў грейпфрута не пальга есці.

Выйграць смачныя салодкі памэла

ніялітка. Трэбна звірнуць увагу на скруку: яна павінна быць гладкай, бліскучай, але трошкі мяккай на вобмашак. Не саромейцесь паніхаць фрукт: чым больш ён духмяны, тым будзе смачнейшы. Час выспявання памэлы — месеціліты. Аднак на нашых прыліваках ён з'яўляецца ўжо ў снегіні. Будзьце ўважлівымі: памэла белага ці чырвонага колеру з зялёнімі плямамі можа аказацца недаспелым.

Свежы непачышчаны памэла можа захоўвацца пры пакаёвай тэмпературы цалы месец. А пачышчаны ў лядобоні — не болей за трох дні.

Памэла — гэта крывацька аскарбінавай кіслаты, вітаміна А, эфірных алеяў, антиаксідантаў, мікралементаў. Дзякуючы вітаміну С і эфірным алеям, памэла дапамагае бараць з віруснымі захворваннямі. Ліпідтычны фермент паскарае

Самая вядомая беларуская гульня — аперацыя «Багратыён».

Мэтавая аўдыторыя не тут

Дырэктар «Геймстрыма» Іван Міхневіч заўважае: «Мэтавая аўды-

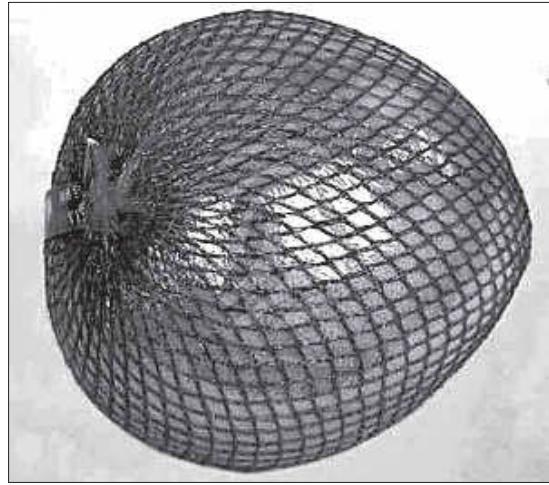
рака скурку, пашкоджанні ў сцячаткі вачі, ранняга старэння.

Практыкаванні на свежым паветры. Для тых, у каго ніяма часу бегаць уранку, можна замяніць падездку на прану шпацирам да офіса пешкі. Яшчэ адзін варыянт — дыёта з адмовай ад спажывання вуглеводных прадуктаў. Болыш гародніны і лёгкая сажа дапамогуць наладзіць выкіды інсуіну, што таксама паляпшае настрой.

Калі гэтыя варыянты для вас занадта простыя, заўсёдзе можна паспрабаваць тэхналагічныя навінкі.

Сімуляторы світанку. Светлавы будзільнік стварае павольнае світанне ў вашым пакой. Паступова светло становіцца ярэйшым і падрыхтуючым арганізм да абуджэння. Пасля такога будзільніка ўставаць прасцей і прыjemней. Інізаторы. Пасля новайлыні паветра зараджаны макуламі кіслороду з дадатковымі электронамі ці адмоўнымі іонамі, якія становічаць ўпльывы на настрой. На рынку ёсць некалькі мадэлей генератораў іону. Некаторыя выглядаюць як бранзалеты, іх можна насіць на руці. Іншыя — паўкічукі яны перыядычна будуть выкладаць на пастета іону, якія палепшаюць атмасферу, напрыклад, на праны.

Настасся Шамрэй

расчипленне бляікоў, таму памэла выкарыстоўваецца ў розных дыєтах. Антыаксіданты, якія ёсць ў памэле, супрацьстаўляюць з'яўленню ракавых захворванняў.

Ещэ з карысцю для свайго здраю!

НШ

НАША СТРАВА Капуста посная, добрая

2—3 галоўкі капусты, 2—3 шклянкі бураковага расолу, 0,5 шклянкі парашку з сухіх грыбоў, 2—4 кавалкі цукру, 1—2 лыжкі масла, 1 шклянка смятана, 0,25 шклянкі муки, соль і перац па смаку.

Нашынкаваць капусту, адварыць, адціснуць, змясціць у гарнец, заціць бураковым расолам, пасаліць, варыць да мяккасці. Пакаштаваць. Калі ажакацца за лішне кіслай — дадаць гарачай вады. Калі капуста будзе гатавая, дадаць масла, смятану, цукар, грыбы парашок, муку. Добра перамішчаць і некалькі гадзін тушиць на малым агні, паставяцца на падгарэла. Перад падачай на стол пасыпаць молатым перцам.

Бураковы расол да капусты поснай, добрай

0,5 кг буракоў, 3 л вады, 1 ст. лыжка цукру, некалькі скібачак чорнага хлеба

Буракі вымыць, абраць, дробна паразаць і скласці ў трохлігровы слой. Заліць 2,5 л кілені, дадаць хлеб і цукар, авбязаць марляй і пакінуць, каб хадзілі, на 4—5 сутак. У гэты час на паверхні расолу будзе збірацца шум, яго траба 1—2 разы на дзень здымыць. Калі шум пашуміцца, перастаці збірацца, заўсёдзе можна паспрабаваць тэхналагічныя месцы.

З кнігі: Вінцэнт Завадская «Кухарка літоўская», 1858
Рэцепты тыдня падрыхтавала і праверыла — пальчыкі аблізала — Наталка Бабіна

ГАЗЕТКА ДЗЕТКАМ

Прынясіце ліст паперы,
Што вышэй за нашы дзвёры,
Што шырэй за нашу шафу,
Намалюю вам жырафу.

Больш дзіцячага па-беларуску на dziecki.org

ПРЫВАТНЯЯ АБВЕСТКІ

ВІТАННІ
Дзяржаўнікі матуляя, з Днём народнай! Хай усе зорачкі свету зляюць твой здесцені і твой душы. Яраслав й-се-усё!!!
Маладафронтавца вінчаны Іван Шылу з выважленнем!!! Сладзіміся, што большыя насенікі дзеяць! Жыве Беларусь!
Вінчанем любых маму Наташу і тату Даіму з 21-й гадавіны вяселі! Шчасливыя дзякі.

ХЫТЛО
Здыму 2-пакаўшую кватру ў Мінску. Пажадна недалекі ад інстытуцый (але разаўлецца дзесяць сэвіралія). Своесцюза апарты і парадак гарантаваны. Да 250\$. Т.: (044) 488-02-32.

Прыватныя абвесткі ў «НН» (не больш за 15 словаў) можна падаць бясплатна. Дасыльце поштай (а/с 537, 220050, Мінск) ці праз e-mail (nn@nn.by) або размішчайце на форуме сайту www.nn.by. Дык скарыстацца!

У Мінску
прайшоў
чэмпінат
цырульніцкага
маістэрства
«Стыль і
хараство». Спаборнічалі
ў мастацтве
прычоскі,
макіяжу і
бодзі-арту.

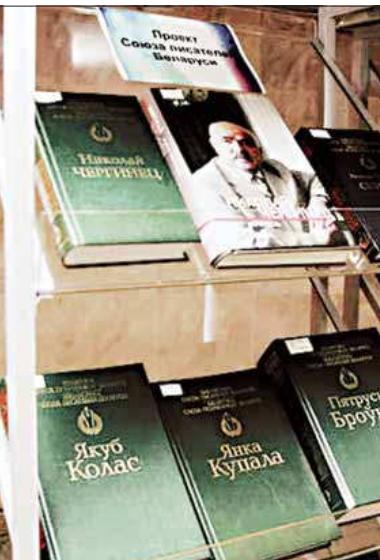
ЮЛІЯ ДАРДЗІНА

Пост у разгары. Продаж рыбы на Прывакзальнай плошчы.

Так размяшчаліся
кнігі,
выдадзеныя
праўладным
саюзам
пісьменнікаў,
на выставе
падчас
устаноўчага
з'езда «саюза
пісьменнікаў
саюзнай
дзяржавы»,
што прайшоў
У Мінску 4
снежня.
Уверсе —
кнігі Мікалая
Чаргінца і
пра Мікалая
Чаргінца.
Пад ім менш
вядомыя
пісьменнікі —
Купала,
Колас і інш.

ФОТОВІДКИ

НН 100 ГАДОЎ З ВАМІ

Краснае Вілейскага пав. Зладзе нядына ўбіўся ў краму і начала там парадаваць. За сцяной спаў гаспадар — Плотнік; прачыншыся, нарабіў ён гвалт і зладзеў прагнай. Тады яны пaeaхалі да другога жыда, што дзяржыць рэстаран; выкацілі пачатую бочку з селідамі: хыд, прачыншыся, давай іх даганіць; зладзеі скінулі на ўчеху гаспадару з воза 16 селядцоў, а з рэштакіт уцякі.

«НН», №49. 1909

Замест палітыкі — дысценцтва. Падзінне дамовы аў утварэнні саюза з Расіяй у Мінску адзначылі стыхійнымі пратэстамі. 75 чалавек зранку з серады адгукнуліся, перакрыўшы праспект Скрыніцы жывім лангуцем, трымайко лозунгі «Руки преч ад Беларусі!», «Не — саюзу». Прастасць атрымалася хвіліна 10, пасля чаго пад'ехала міліцыя ды аддзяленія пратэстантў. Тым не менш, людзі прызначылі працяг акцыі на пятую вечару.

Працяг акцыі быў у значнай меры сарваны з-за затрымання намесніка старшыні БНФ Вячаслава Січукіча. Тым не менш, у 17.25 праспект заноў перакрылі, але міліцыя чым на паухіліна.

Шкада толькі, што палітыкі, замест таго, каб зладзеі буйную акцыю, дамовіўшыся палірэдне, праўбіўшыся ў газеты і раскідаўшы ў горадзе ўёткі, ахвяруюць сабой на акцыях адца.

«НН», №34. 1999

Наша Ніва

незалежная газета

заснавана ў 1906, адноўлена ў 1991

галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:

З. Вольскі(1906), А. Ляўс(1906—1914),

Янка Купала(1914—1915), А. Чарнікав,

У. Знамяроўскі(1920), С. Дубаўц(1991—2000),

сакратарка редакціі — Наста Бакшанская

шт.рэдактар — Альфред Дынько

галоўны рэдактар — Альфрэд Скурко

заснавальнік — Прыватнае прадпрыемства «Стродады»

выдавец — Прыватнае прадпрыемства «Стродады»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ:

220050, Мінск, а/c 537

Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29,

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

НАША НІВА Спасілка на «Нашу Ніву» аўтараў. 12 палос фармату А2, 6 друк. арк. Друкуні РУП «Белавідэаўтавіз» (Дом друку). №122330/0494179 ад 03.04.2009. Пр. Незалежнасці, 79, 220013, Мінск. Радыё- і тэлебачаніе: Радыё «Наша Ніва» (95.5 FM), тэлебачаніе: адміністрація першычнага выдання №149 ад 22.09.2009 г., выдаванне Міністэрства інфраструктуры Рэспублікі Беларусь. Юрдычны адрас: 220101, г. Мінск, вул. Асаналіева, 15—18. РРР 30/12206280014 у МГД ААТ «белінвестбанка», Мінск, код 764.

Наклад 6180. Газета выдаецца 48 разоў на год.

Нумар падпісані ў друку 23.00.08.12.2009.

Звязок № 6738.

Рэдакцыйны адрас: Асаналіева 15—18.

ISSN 1819-1614

Ціна даноўнай.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

У Мінску прайшоў каціны з'езд: выставка «Найлепшы кот — 2009».

У Венецыі ў пачатку снегня — *acqua alta*, высокая вада.
Прылівы ў Адріятыцы ўзмачняюцца вятрамі сірока і борай і наганяюць ваду ў венецыянскую лагуну. Яе узровень дасягае сёлета 131 см, 70% горада затоплена. А люд не бядуе.

